

**ЕМИЛ БРАГИНСКИ, ЕЛДАР
РЯЗАНОВ**

СЛУЖЕБЕН РОМАН

КОМЕДИЯ В ДВЕ ДЕЙСТВИЯ

И ДЕСЕТ КАРТИНИ

Превод от руски: Иван Тотоманов, 1988

chitanka.info

ДЕЙСТВАЩИ ЛИЦА

Действието на писцата се развива в едно статистическо учреждение. Авторите разбираат, че театрите разполагат с ограничен брой артисти, и са избрали само шестима представители на контрола и статистиката. Естествено, авторите на първо място представят директора на учреждението.

ЛЮДМИЛА ПРОКОФИЕВНА КАЛУГИНА — жена на неопределенна възраст, изглежда на четирийсет, а може би и на четирийсет и пет години, облича се строго и безцветно, разговаря сухо, на работа идва първа и си отива последна, от което става ясно, че не е омъжена. За жалост Людмила Прокофиевна е грозновата и подчинените я наричат Дроплата, зад гърба ѝ, естествено.

ЮРИЙ ГРИГОРИЕВИЧ САМОХВАЛОВ — заместник-директор. Към четирийсетте, хубавец, елегантен, модерен, обувките му винаги лъснати, косата сресана, мислите също.

ВЕРОЧКА — двайсет и три годишна. Любопитна като всички жени и женствена като всички секретарки. Гордее се с външността си и има основания за това.

АНАТОЛИЙ ЕФРЕМОВИЧ НОВОСЕЛЦЕВ — скромен, затворен, стеснителен. Точно по тази причина за седемнайсет години безупречна работа се е изкатерил по служебната стълбица само до старши икономист.

ОЛГА ПЕТРОВНА РИЖОВА — обременена от семейни задължения. Няма време за себе си. Но Олга Петровна не се предава. Кипи от енергия. Оптимистична натура. Апропо, едно време Самохвалов, Новоселцев и Олга Петровна са учили заедно в Икономическия институт.

И накрая

ШУРА — член на профкомитета. Години — от трийсет до безкрайност; симпатична, но активна.

И тъй, само шест действащи лица. Но зрителите трябва да останат с впечатление, че събитията се развиват в голям колектив.

ПЪРВО ДЕЙСТВИЕ

ПЪРВА КАРТИНА

Статистическото учреждение може да се помещава в ново здание или в солидна стара сграда — това е без значение. Необходимо е обаче на сцената да има: стая, в която работят Новоселцев и Олга Петровна; коридор към приемната, където се кипри Верочка, и кабинет на директорката Калугина. Важно е действието да може да протича във всички помещения едновременно. За Самохвалов не се предвижда кабинет, а само врата откъм приемната.

Самохвалов бавно върви по коридора. Влиза в приемната, където Верочка пушки и говори по телефона.

ВЕРОЧКА

Альона, нали идваш у Наташка Егорова? Ще прави страшен терен!

САМОХВАЛОВ

Добро утро, Людмила Прокофиевна дойде ли?

ВЕРОЧКА (на Самохвалов)

Изчакайте! (По телефона.) Как кой? Цялата тайфа...

САМОХВАЛОВ

Как го пушите тоя боклук! (Вади цигари и ги слага на бюрото.)
Аз съм Юрий Григориевич.

ВЕРОЧКА (по телефона, бързо)

Ще ти се обадя по-късно. (Траква телефона и става.) Ах, вие ли сте?

Вместо отговор Самохвалов се усмихва.

Аз пък ви помислих за посетител.

Самохвалов, все така усмихнат, влиза в кабинета на Калугина.

САМОХВАЛОВ

Добро утро, Людмила Прокофиевна, вече съм на работа.

В стаята, където работят Новоселцев и Олга Петровна, влиза Шура. Носи някакъв списък.

ШУРА

Бързо по петдесет копейки!

НОВОСЕЛЦЕВ

За какво?

ШУРА

Маша Селезньова родила!

ОЛГА ПЕТРОВНА (с интерес)

Момче или момиче?

ШУРА

Още не съм се информирала. (*Шегува се.*) Сто на сто или момче, или момиче. Давайте парите! За подарък от колектива!

Новоселцев и Олга Петровна покорно внасят парите.

(*С професионален навик.*) Разпишете се.

Девамата се разписват. Шура излиза.

НОВОСЕЛЦЕВ

Вовка пак си скъса обувките. Откъде двайсет рубли? (*Мечтателно.*) Ех, да вземат да ме назначат началник-отдел...

В същото време секретарката Верочка говори по телефона с най-добрата си приятелка.

ВЕРОЧКА (пуши)

Альона, знаеш ли каква цигара пуша?... „Филип Морис“ с двоен филтър, оригинална! (*Иронично.*) Новият зам-шеф ми ги пробута, голям началник! Дава го гъст със секретарката... Сега е вътре при дъртата. Кацна директно от Женева... Страхотен мен, всички мадами ще се побъркат...

Калугина и Самохвалов в директорския кабинет.

САМОХВАЛОВ

Позволявам си да ви предложа едно сувенирче от Швейцария. Химикалка с осем цвята. (*Шеговито.*) Много е удобна за резолюции: с черното — не, зеленото е цветът на надеждата, със синьото — на единого си за сведение, с червеното за счетоводството, да се изплати ѝ прочие...

КАЛУГИНА (сдържано)

Много сте остроумен. Благодаря! (*Взима химикалката и я слага на бюрото. После натиска копчето на уредбата.*) Вера, извикайте Новоселцев!

САМОХВАЛОВ (заинтригувано)

Кой е този Новоселцев?

КАЛУГИНА (категорично)

Никой! Посредствен служител, вял и неинициативен. За съжаление повечето са такива!

ВЕРОЧКА (по телефона)

Новоселцев, веднага при Людмила Прокофьевна!

НОВОСЕЛЦЕВ (също по телефона)

Идвам! (*На Олга Петровна.*) Дроплата ме вика!

ОЛГА ПЕТРОВНА

Действай! Използвай случая! Да излезеш оттам началник-отдел.

НОВОСЕЛЦЕВ (прекъсва я)

Какво говориш! Аз за нея съм нищо, абсолютна нула... Като всички останали всъщност. (*Минава по коридора, влиза в приемната.*) Здрави, Верочка!

ВЕРОЧКА (не му обръща внимание, говори по телефона)

Какви ботуши? Мачкан лак? Кой номер? (*На Новоселцев.*)
Изчакайте!

Новоселцев покорно сяда на един стол.

Разговорът в кабинета продължава.

КАЛУГИНА

След което, Юрий Григориевич, ще се запознаете с отдела по хранителна промишленост. Това е образцовият ни отдел.

САМОХВАЛОВ

В Швейцария се интересувах именно от статистиката за хранителната...

КАЛУГИНА (не го оставя да довърши)

Добре. После нагледайте монтажа на компютрите в търговския отдел.

САМОХВАЛОВ

В Швейцария компютрите...

КАЛУГИНА (не го слуша)

Най-зле сме с отдела по лека промишленост. Нямаме началник. Петрунин го изтеглиха в министерството. Просто не виждам подходяща кандидатура!

Верочка затваря телефона и натиска копчето на Секретарската уредба.

ВЕРОЧКА

Новоселцев е тук!

КАЛУГИНА

Да влезе!

ВЕРОЧКА (на Новоселцев)

Влезте!

Новоселцев влиза в кабинета.

НОВОСЕЛЦЕВ

Добър ден, Людмила Прокофиеvна!

САМОХВАЛОВ

Толя!

НОВОСЕЛЦЕВ

Юра!

Самохвалов става, пристъпва към Новоселцев, прегръща го.

САМОХВАЛОВ

Извинете, Людмила Прокофиеvна, не мога да не прегърна стария си приятел.

НОВОСЕЛЦЕВ (искрено)

Радвам се да те видя. Как така при нас?

КАЛУГИНА (сцената ѝ е омръзнала)

Това вашият отчет ли е, другарю Новоселцев?

НОВОСЕЛЦЕВ (гласът му веднага става безизразен)

Да.

КАЛУГИНА (без да гледа Новоселцев)

Човек или трябва да се отнася сериозно към работата си, или изобщо да не се занимава с нея. Статистиката е наука. Тя не допуска приблизителни стойности. И вие нямате право да използвате непроверени данни!

НОВОСЕЛЦЕВ (тихо)

Аз ги проверих!

КАЛУГИНА (*връща му отчета*)

Дали ви е направило впечатление, другарю Новоселцев, че на пазара липсват прахосмукачки и емайлирани тенджери?

НОВОСЕЛЦЕВ

Няма и чинии за супа!

КАЛУГИНА

Заштото не са планирани, а данните за плановите организации ги подготвят такива немарливци като вас! (*Обръща се към Самохвалов.*) Та ще ви моля, Юрий Григориевич, като мой заместник да обърнете особено внимание на дисциплината. Сутрин се закъснява, пазарува се в работно време. Наскоро имахме един безобразен случай — в дамската тоалетна, с извинение, лепнали обява: „Продавам чорапогащи. Телефон еди-кой си...“

Самохвалов се усмихва.

(*Забелязва, че Новоселцев още не е излязъл. Недоволно.*) Какво има?

НОВОСЕЛЦЕВ

Нищо. (*Тръгва към вратата.*)

САМОХВАЛОВ

Толя, изчакай ме при секретарката, моля ти се!

НОВОСЕЛЦЕВ (*излиза в приемната и недоволно мърмори*)

Че какво лошо има да си продадеш чорапогащника? Може да й е бил малък! Може и пари да са й трябвали!

ВЕРОЧКА (*с явен интерес*)

Сега вас ли тормози дъртата с тоя чорапогащник? Да не сте го купили вие?

НОВОСЕЛЦЕВ

Верочка, дайте ми двайсет рубли до заплата!

ВЕРОЧКА

С удоволствие, но току-що ми предложиха ботуши. Светлосиви, мачкан лак, нали ги знаете... На Клава от търговския отдел не ѝ стават. Много са ѝ дебели краката.

На вратата на приемната се показва Олга Петровна и вика Новоселцев в коридора.

ОЛГА ПЕТРОВНА (шепне)

Е, приемаш ли поздравления?

НОВОСЕЛЦЕВ (тъжно)

Засега не.

ОЛГА ПЕТРОВНА

Ама има ли надежда?

НОВОСЕЛЦЕВ

Вече няма надежда.

ОЛГА ПЕТРОВНА (сърдито)

Какво ти каза?

НОВОСЕЛЦЕВ (сменя темата)

Знаеш ли кой е новият ѝ заместник? Юра. Помниш ли го?

ОЛГА ПЕТРОВНА

Кой Юра?

НОВОСЕЛЦЕВ (ядосва я)

Кой Юра? Нали ходехте с него!

ОЛГА ПЕТРОВНА (ахва)

Юра ли? Юрка Самохвалов? Как изглежда сега?

Самохвалов излиза от кабинета, оглежда се, вижда Новоселцев и Олга Петровна в коридора и тръгва към тях.

САМОХВАЛОВ (*изумен*)

Оля!

ОЛГА ПЕТРОВНА

Юра! (*С възторг.*) Боже, какъв хубавец!

САМОХВАЛОВ

Оля, ти си си същата! Така се радвам да те видя. Слушайте! Къде да поприказваме? Не мога да ви поканя в кабинета. Наредих да го ремонтират. (*Смее се.*) Всеки нов началник винаги почва с ремонт на кабинета си.

НОВОСЕЛЦЕВ

Не се притеснявай, ние винаги си говорим в коридора!

САМОХВАЛОВ

Как си ти, Оля?

ОЛГА ПЕТРОВНА (*хвали се*)

Добре съм. Дадоха ни апартамент. Вярно, далечко, но пък е до гарата. Витка вече е на четирийсет. Тренира дълъг скок. И мъжът ми е добре. Лично Вишневски му оперира язвата. Мина добре. После му дадоха безплатна карта за Есентуки, сега е на почивка. Общо взето, гледам да съм в крак с живота, да не се отпускам. Ходя по екскурзии, на кино. Вкъщи идват приятели. А ти как си?

САМОХВАЛОВ (*скромно*)

Нормално. Последните две години работих в Женева.

НОВОСЕЛЦЕВ (*умислен*)

Дали по този случай да не ти изпрося двайсет рубли? Въпреки че противоречи на принципите ми. Пари от началници не взимам.

САМОХВАЛОВ (*със същия тон*)

Да, но аз още не съм встъпил в длъжност. (*Дава му пари.*)

НОВОСЕЛЦЕВ

Благодаря. На заплата ти ги връщам.

ОЛГА ПЕТРОВНА

Юра, какъв късмет, че си назначен при нас. Сега ще помогнеш на Толя!

НОВОСЕЛЦЕВ

Стига, Оля!

ОЛГА ПЕТРОВНА

Страхотна несправедливост! Имаме свободно място за началник-отдел. Толя е най-подходящият кандидат. Умен е, всичко знае, две деца му висят на главата!

НОВОСЕЛЦЕВ

Оля, успокой се!

САМОХВАЛОВ (*на Новоселцев*)

Вече имаш големи деца? Какво работи жена ти?

ОЛГА ПЕТРОВНА

Той няма жена. Госпожата го заряза сам с двете деца!

НОВОСЕЛЦЕВ

Не е вярно! Аз не ѝ ги dadoх!

САМОХВАЛОВ (*замисля се*)

Тази идея за назначаването на Толя определено ми допада!

ОЛГА ПЕТРОВНА

Вземи го назначи де! Сега си голям началник!

САМОХВАЛОВ

Ей сега ще опитам. Чакайте ме тук!

НОВОСЕЛЦЕВ

Според мен избързваш. Толкова години не сме се виждали, може да не ме бива!

САМОХВАЛОВ

Е, може ли толкова да не те бива, че да не се оправиш с един отдел! (*Влиза при Калугина.*)

ОЛГА ПЕТРОВНА (*гледа след него възхитена*)

Същият си е!

НОВОСЕЛЦЕВ

Ако кара така, няма да се задържи дълго!

ОЛГА ПЕТРОВНА (*внезапно*)

Толя, честно ми кажи, много ли съм остаряла?

НОВОСЕЛЦЕВ (*приятелски*)

Екстра си!

В кабинета.

САМОХВАЛОВ

Людмила Прокофиевна, имам една идея — да назначим за началник-отдел „Лека промишленост“ Новоселцев!

Калугина се мръщи.

Няма значение, че му е лош отчетът. Просто е затънал в скучна работа.

КАЛУГИНА

Разбирам желанието ви да издигнете стария си приятел, но предпочитам да издигаме хората изключително според деловите им качества. Извинете...

Самохвалов крие усмивката си и излиза от кабинета. Приближава се до Новоселцев и Олга Петровна.

САМОХВАЛОВ

Засега не може. Но тия неща не стават от раз. Малко търпение и всичко ще бъде окей, приятели!

ОЛГА ПЕТРОВНА

Винаги съм вярвала в тебе. (*Усмихнато.*) Не се плашете, другарю заместник-директор, няма да си позволя фамилиарности пред хората.

САМОХВАЛОВ (*също се усмихва*)

Винаги сте били тактична, Олга Петровна!

ОЛГА ПЕТРОВНА (*се съща се за нещо*)

Вие си приказвайте, аз ще прескоча до магазина, че после го затварят. (*Излиза.*)

НОВОСЕЛЦЕВ (*оправдава я*)

Обедната ни почивка е много неудобна, от един до два, точно като на гастрономите.

САМОХВАЛОВ (*гледа след Олга Петровна*)

На какво е заприличала! Помниш ли каква беше? Нямаше да я позная!

НОВОСЕЛЦЕВ

Всеки ден да се бълскаш в транспорта и всеки ден да готвиш на мъжа си диетични храни — на какво искаш да прилича!

По коридора с независим вид минава Верочка. Самохвалов мълчи, докато отмине.

САМОХВАЛОВ (*връща се към основната тема на разговора*)

Наистина бих искал да имам приятел на тази длъжност, да мога да му се доверя в трудна минута.

НОВОСЕЛЦЕВ (*невинно*)

Ясно де. Новата метла с нови хора мете!

САМОХВАЛОВ (*смее се*)

Надявам се, че си мой човек, макар и да не си от най-новите.

НОВОСЕЛЦЕВ

Твой съм, разбира се. Макар че допреди малко бях ничий!

Покрай тях с кутия в ръце се връща Верочка.

САМОХВАЛОВ

Калугина няма много високо мнение за теб, мисли те за посредствен!

НОВОСЕЛЦЕВ (*усмивката му е крива*)

Сигурно е права...

САМОХВАЛОВ

Разбирам, че иронията ти е средство за самозащита. Но все пак трябва да я убедим. Къде ѝ е слабото място?

НОВОСЕЛЦЕВ

Тя няма слаби места!

В приемната секретарката Верочка мери лачените ботуши. В кабинета Калугина натиска копчето на уредбата.

КАЛУГИНА

Вера, колата да ме чака долу!

САМОХВАЛОВ (*замислено*)

Не е млада, не е красива, не е омъжена. Сама жена.

НОВОСЕЛЦЕВ

Тя не е жена, тя е директор!

КАЛУГИНА (*излиза от кабинета си*)

Вера, пак ли с нови ботуши?

ВЕРОЧКА

Още не знам. Отиват ли ми?

КАЛУГИНА

Много са крещящи. Аз не бих тръгнала с такива. (*На вратата.*) И на ваше място бих се занимавала с ботуши след работа! (*Върви по коридора.*) Юрий Григориевич, отивам в министерството. Може би няма да се връщам. Другарю Новоселцев, вижте си най-сетне отчета!

САМОХВАЛОВ (след нея)

Людмила Прокофиевна, да не забравите, довечера ви чакам!

Калугина излиза.

НОВОСЕЛЦЕВ (гледа след нея)

Да знаеш колко ме е страх, Юра.

САМОХВАЛОВ

Днес ще празнуваме назначаването ми. Я ела и ти и в домашна обстановка се опитай да се разбереш с Людмила Прокофиевна. Поухажвай я малко. Иначе, ако й предложа още веднъж кандидатурата ти, направо ще ме изяде!

НОВОСЕЛЦЕВ

Искаш да ухажвам човекоядка?

САМОХВАЛОВ

Чакай! Това е идеално хрумване. Отнеси се към нея като към жена.

НОВОСЕЛЦЕВ

Не мога. Това е вече прекалено. Да я ухажвам заради кариерата си е грозно и непочтено.

САМОХВАЛОВ

Не ти предлагам да я ухажваш с цел брак. Само я посваляй малко!

НОВОСЕЛЦЕВ

Никоя длъжност на света не може да ме накара да я свалям.

Отново влиза Шура със списъка.

(Бързо.) Вече ти дадох.

ШУРА (вижда Самохвалов)

Вие ли сте новият ни заместник?

САМОХВАЛОВ

Аз. Защо?

ШУРА

Маша Селезньова родила. Петдесет копейки!

САМОХВАЛОВ (усмихва се широко и бърка за пари)

Но това е чудесно!

ВТОРА КАРТИНА

У Самохвалови. Събрали са се поне десетина души. Но зрителите виждат само Самохвалов, Калугина, Новоселцев и Олга Петровна. Присъствието на останалите гости и на стопанката се подразбира. От хола, където е сервирана вечерята, влизат Калугина и Самохвалов.

КАЛУГИНА

У вас е много приятно, съпругата ви е много симпатична.

САМОХВАЛОВ

Тук вкусовете ни съвпадат.

КАЛУГИНА (сяда)

Надявам се, че ще съвпаднат и в работата ни.

САМОХВАЛОВ

Аз мисля, че главният ни враг е инерцията. Инерцията на парадността, на хвалбите. Има я у всекиго от нас. Винаги искаме да изглеждаме триумфатори. И затова често пренебрегваме недостатъците. Просто не ги включваме в победните си отчети.

КАЛУГИНА

Ами как да се борим с недостатъците, щом ние с вас първи ги премълчаваме?

Усмихват се с взаимна симpatия.

Вървете при гостите, Юрий Григориевич, сигурно ви чакат.

САМОХВАЛОВ

Как ще ви оставя сама?

КАЛУГИНА

Ще си почина малко, ще разгледам списанията. Шумът ме изморява. Не се притеснявайте за мен...

Самохвалов отива в хола. Вика Новоселцев.

САМОХВАЛОВ

Толя, моментът е много удобен. Людмила Прокофьевна е сама оттатък, почива си.

НОВОСЕЛЦЕВ (бързо)

Да си почива, няма да й пречат!

САМОХВАЛОВ

Не ставай глупак! (*Пъха една табла в ръцете му, слага две чаши.*) Върви й поднеси един коктейл!

НОВОСЕЛЦЕВ

Ти си домакин, ти й поднеси.

САМОХВАЛОВ (почти шепне)

Знам, че е грозна, направо е за бостанско плашило, но ти не я гледай, гледай си някъде настани!

НОВОСЕЛЦЕВ

Няма смисъл. Тя изобщо няма да ме назначи! (*Държи таблата, стои с обречен вид пред вратата за съседната стая, колебае се.*)

САМОХВАЛОВ (на влязлата Олга Петровна)

Как сме Оленка?

ОЛГА ПЕТРОВНА

Добре си се подредил, Юрка!

САМОХВАЛОВ (като възпитан домакин)

Опитай тази салата!

ОЛГА ПЕТРОВНА

Вече я опитах. (*Шегува се.*) Аз я правя по-хубаво от жена ти!

САМОХВАЛОВ (*с усмивка*)
Характерът ти си е останал същият!

ОЛГА ПЕТРОВНА
Значи помниш все пак какъв ми е характерът?

САМОХВАЛОВ (*галантно*)
Аз помня всичко!

Новоселцев най-сетне влиза в съседната стая.

НОВОСЕЛЦЕВ (*държи се, сякаш е в директорския кабинет*)
Може ли да вляза, Людмила Прокофиевна?

КАЛУГИНА
Влезте, другарю Новоселцев!

Новоселцев спира с таблата насред стаята, не знае какво да каже.
Заповядайте, седнете!

НОВОСЕЛЦЕВ
Благодаря! (*Сяда с таблата в ръце, мълчи.*)

КАЛУГИНА
По какъв въпрос идвate?

НОВОСЕЛЦЕВ
Ах, да. Моля, заповядайте един коктейл!

КАЛУГИНА (*с упрек*)
Другарю Новоселцев, аз съм въздържателка!

НОВОСЕЛЦЕВ
Аз също.

КАЛУГИНА
Защо ги носите тогава?

НОВОСЕЛЦЕВ (*с готовност*)

Сърках. (*Пауза. Изведнъж намира тема за разговор.*) Знаете ли, вие бяхте права, Людмила Прокофьевна. Сега преработвам отчета си, става много по-добър.

КАЛУГИНА

Много се радвам да чуя това, другарю Новоселцев!

НОВОСЕЛЦЕВ (*мъчително търси още теми за разговор. След дълга пауза*)

Обичате ли да ходите за гъби?

КАЛУГИНА

Какво?

НОВОСЕЛЦЕВ (*тихо*)

Да ходите за гъби... Нали знаете, масловки, манатарки, пънчушки...

КАЛУГИНА

Не, тези неща не ме интересуват.

НОВОСЕЛЦЕВ

Искрено ви съчувствам, Людмила Прокофьевна. Гъбарството е много интересно. Пънчушките например растат по пъновете. Ако откриете хубаво място, можете да напълните цяла кошница. Манатарките по не се намират. Понякога растат под борчетата, друг път под брезичките. Ако се слуши сушаво лято, гъбите никнат в ниското, дето е по-влажно.

КАЛУГИНА

Вие сте били голям гъбар, другарю Новоселцев.

НОВОСЕЛЦЕВ (*тъжно*)

Казвам се Анатолий Ефремович.

КАЛУГИНА

Ще запомня, другарю Новоселцев!

Пак пауза.

Имате ли други въпроси?

НОВОСЕЛЦЕВ

Не.

КАЛУГИНА

Свободен сте.

НОВОСЕЛЦЕВ (*става, таблата е още в ръцете му*)

Довиждане!

КАЛУГИНА

Всичко хубаво, другарю Новоселцев.

Новоселцев излиза с таблата и недокоснатите чаши.

Оскърбен е до дъното на душата си.

В съседната стая го пресреща Самохвалов.

САМОХВАЛОВ

Какво стана? Защо не я почерпи?

НОВОСЕЛЦЕВ

Тя е въздържателка.

САМОХВАЛОВ (*интересно му е*)

Какво правихте? За какво си говорихте?

НОВОСЕЛЦЕВ

За гъби!

САМОХВАЛОВ (*учудено*)

Защо за гъби?

НОВОСЕЛЦЕВ

А за какво, за змии ли? Разбираш ли, Юра, опитах се да я ухажвам, но нищо не става. За последен път съм ухажвал жена си... да, преди двайсет години, и май съм отвикнал.

САМОХВАЛОВ (*проявява досетливост*)

А Людмила Прокофьевна забеляза ли, че я ухажваш?

НОВОСЕЛЦЕВ (*замислено*)

Боя се, че не...

САМОХВАЛОВ

Искаш цял живот да си останеш старши икономист, така ли?

НОВОСЕЛЦЕВ

Не. Но не може ли да измислим нещо друго, да не я ухажвам? Като останем насаме, краката ми се подкосяват.

САМОХВАЛОВ

Ами не стой прав, седни.

НОВОСЕЛЦЕВ

Не знам какво да говоря.

САМОХВАЛОВ

Нещо интелектуално. Тя е от тия, дето им сече пипето.

НОВОСЕЛЦЕВ (*зарадван*)

Интелектуално ли? Това ми е по-лесно, мога да опитам. (*Сядам.*) Само да похапна (*слага си храна*), да събера сили, и тръгвам да правя кариера...

ОЛГА ПЕТРОВНА (*приближава се до Самохвалов*)

Юрий Григориевич, няма ли да ме поканите на танц?

САМОХВАЛОВ

Каня ви, Олга Петровна!

ОЛГА ПЕТРОВНА Да, след като ви се натрапих.

Самохвалов включва магнитофона, танцува.

Помниш ли като избягахме от лекцията по финансово право и ходихме в кафе-сладкарницата? Беше много ларж, докато поръчваше, а после не ти стигнаха парите. (*Смее се.*)

САМОХВАЛОВ (*също се смее*)

Разбира се, че помня! Виж какво, искам да те питам нещо. Този Бубликов, началникът на отдел „Обществено хранене“, що за човек е?

ОЛГА ПЕТРОВНА (*пренебрежително*)

Кариерист! (*Игриво.*) Слушай, да не би жена ти да ревнува?

САМОХВАЛОВ (*неестествено*)

За кое?

ОЛГА ПЕТРОВНА

Заради мен!

САМОХВАЛОВ

Заради теб? (*Преувеличено.*) Разбира се!

ОЛГА ПЕТРОВНА (*доволна от отговора, взима го на сериозно*)

Ами помниш ли как ходихме в Кунцево да се целуваме? Сега на мястото на гарата има блокове!

САМОХВАЛОВ

Разбира се, че помня. Ами Боровских от отдел „Местна промишленост“? Какво представлява всъщност?

ОЛГА ПЕТРОВНА

Той е бомба! Знаеш ли, Юра, сега, като танцува, ми се струва, че тези осемнайсет години изобщо не ги е имало...

НОВОСЕЛЦЕВ (*най-после е добил кураж, на Самохвалов*)
Тръгвам!

САМОХВАЛОВ (*на Новоселцев*)
И повече интелект!

*Танцът свършва. Самохвалов целува ръка на Олга Петровна, Олга Петровна сяда на масата.
Самохвалов излиза. Новоселцев влиза в стаята, където Калугина разглежда списания.*

НОВОСЕЛЦЕВ
Извинете, Людмила Прокофьевна, пак съм аз!

КАЛУГИНА
Нали си взехме довиждане, другарю Новоселцев!

НОВОСЕЛЦЕВ (*плахо*)
Тогава може би да си кажем „добър вечер“? Добър вечер,
Людмила Прокофьевна!

КАЛУГИНА (*лекичко се усмихва*)
Добър вечер!

НОВОСЕЛЦЕВ (*по-смело*)
Благодаря! Сигурно ви е скучно, Людмила Прокофьевна.

КАЛУГИНА
Свикнала съм сама, затова никога не скучая, другарю
Новоселцев.

НОВОСЕЛЦЕВ (*въздига*)
Тогава по-добре да си вървя.

КАЛУГИНА (*милостиво*)
Не ми прочите!

НОВОСЕЛЦЕВ
Много благодаря! (*Сяда.*)

В хола Олга Петровна замислена седи на масата. Минава Самохвалов.

ОЛГА ПЕТРОВНА

Юра, ела при мен!

САМОХВАЛОВ

Не мога. Имам гости.

ОЛГА ПЕТРОВНА

А аз? Не съм ли ти гостенка? Седни.

Самохвалов се усмихва, сяда.

(Кокетно.) Не трябваше да ме каниш, Юра. Всичко у мен се пробуди отново!

САМОХВАЛОВ (любезно)

И у мен. Но трябва да се владеем.

ОЛГА ПЕТРОВНА

Ти винаги си бил по-благоразумният от двама ни. В неделя има екскурзия с автобуси до Владимир и Суздал. Искаш ли да се запишем?

САМОХВАЛОВ (уклончиво)

Кой знае докъде ще стигнем с тия автобуси!

ОЛГА ПЕТРОВНА (палаово)

А така обичахме екскурзиите... Хайде като едно време, а?

САМОХВАЛОВ

Вече сме в такава възраст, че е опасно да будим спомените.

В съседната стая.

НОВОСЕЛЦЕВ (мисли на глас)

За какво да си поприказваме, Людмила Прокофьевна? Говорихме за отчета, гъбите не ви интересуват... Ами какво ви е мнението за

поезията?

КАЛУГИНА (*с усмивка*)

Положително.

НОВОСЕЛЦЕВ

Чудесно. Да поговорим за поезията. На млади години пиших стихове. А вие?

КАЛУГИНА

Не съм имала такива способности.

НОВОСЕЛЦЕВ

Аз също. Сега ще ви кажа едно стихотворение и ще се убедите.

КАЛУГИНА (*с надежда*)

Недейте.

НОВОСЕЛЦЕВ

Много искам да ви направя добро впечатление. (*Рецитира.*)

*Аз дойдох да ти обадя,
че зората е изгряла,
че зеленината млада
е под нея заблестяла;
че в сърцето ми омая
и веселие живее
и че песен, без да зная
за какво, в сърцето зреे.^[1]*

КАЛУГИНА

Не можете да ме измамите. Това не е ваше, това е от Фет.

НОВОСЕЛЦЕВ (*искрено*)

Никога не съм мислил, че разбирате от поезия!

КАЛУГИНА

Стихотворението е хубаво, но вие го казахте лошо.

НОВОСЕЛЦЕВ (обидено)

Може и да сте права. Обаче всичките ми приятели казват, че рецитирам без грешка.

КАЛУГИНА

Подмазват ви се. Рецитирате отвратително.

НОВОСЕЛЦЕВ (предизвикателно)

А музика обичате ли?

КАЛУГИНА (уплашено)

Надявам се, че не мислите да пеете?

НОВОСЕЛЦЕВ

Зашо не? Приятелите ми казват, че имам приятен глас.

КАЛУГИНА (осенена от догадка)

Вие да не сте пили?

НОВОСЕЛЦЕВ

Не, моля ви се! Като пия, буйствам. Затова никога не пия.
(Мисли.) Какво да ви изпяя сега?

КАЛУГИНА

Недейте, няма нужда. Ще чакате да ви похваля, пък аз винаги казвам истината.

НОВОСЕЛЦЕВ

Значи предварително сте сигурна, че не мога и да пея?

КАЛУГИНА

Ставате досаден, другарю Новоселцев.

НОВОСЕЛЦЕВ (*вече нищо не може да го спре*) Сега ще ви изпее нещо и веднага ще се ободрите! Аха... Сетих се... (*Пее.*)

*Сред балния блъсък случайно,
сред шумните светски тълпи
видях те, любима, но тайна
забулваше твоите черти.
И взорът ти беше печален...*

КАЛУГИНА (*прекъсва го*)
Да не сте полуудели?

НОВОСЕЛЦЕВ
Значи не ви харесва и как пея. Нищо не ви харесва! Не може да ви се угоди! (*Когато кипнат, стеснителните хора нямат мярка.*) Но аз все пак ще опитам. Сега ще ви танцувам!

КАЛУГИНА (*решително*)
Прекратете това безобразие, другарю Новоселцев!

НОВОСЕЛЦЕВ (*вбесен*)
Сигурно не сте любителка на съвременните танци. Ще ви изиграя народния танц „Циганчице“! Ще ми пригласяте ли? Впрочем не, вие няма да го направите! (*Пее и танцува.*)

Калугина възмутена става и тръгва към вратата, но Новоселцев приклъка пред нея и не ѝ дава да излезе.

КАЛУГИНА (*вика*)
Веднага ме пуснете! Заповядвам ви да спрете!

Чули вика ѝ, дотичват Самохвалов и Олга Петровна. Спират изумени. Новоселцев продължава да подскача.

Юрий Григориевич, озаптете този хулиган.

САМОХВАЛОВ (*объркано*)

Толя, чакай... Защо танцуваш?

НОВОСЕЛЦЕВ (*спира, диша тежко*)

На вас, другарко Калугина, не ви харесва нито как рецитирам,
нито как пея, нито как танцува! Защото сте студен човек! Вие сте
бездушна, коравосърдечна, студена, суха...

САМОХВАЛОВ

Толя, мълквай веднага!

НОВОСЕЛЦЕВ (*отблъсква го*)

Ти мълчи, никой не те пита!

КАЛУГИНА

Оставете го, нека се изкаже!

НОВОСЕЛЦЕВ (*разпалено*) У вас няма нищо човешко, вие
вместо сърце имате цифри и отчети!

ОЛГА ПЕТРОВНА

Толя!

САМОХВАЛОВ (*ядосано*) Толя, излез!

НОВОСЕЛЦЕВ

Ей сега, само да ѝ кажа всичко!

КАЛУГИНА

Юрий Григориевич, оставете другаря да си довърши!

НОВОСЕЛЦЕВ

Можете да ме уолните, обаче аз съм доволен, че ви казах всичко
в очите!

Пауза. Олга Петровна тихо хлипа.

КАЛУГИНА (*с учудващо самообладание*)

Благодаря ви за чудесната вечер, Юрий Григориевич!

САМОХВАЛОВ (*смазан е, на всички им е жал за него*)

Знаете ли... Той не е лош човек... може би просто е пийнал повечко. Случва се...

КАЛУГИНА

Всичко беше прекрасно. За мен беше истинско удоволствие. Довиждане, другарко Рижова!

ОЛГА ПЕТРОВНА (*шепне*)

Довиждане.

КАЛУГИНА

Довиждане... (Пауза.) Анатолий Ефремович!

НОВОСЕЛЦЕВ (*опомня се*)

Извинете ме, Людмила Прокофиевна, май прекалих. (*Отчаян е.*)
Може ли да ви изпратя?

КАЛУГИНА

Не, няма смисъл! (*Тръгва към вратата.*)

САМОХВАЛОВ (*изпраща я*)

Не се сърдете... Не му обръщайте внимание на глупостите...

КАЛУГИНА

Не, защо? Винаги е интересно да разбереш какво мислят за тебе подчинените ти.

[1] Превод Любен Любенов. ↑

ТРЕТА КАРТИНА

Статистическото учреждение. Началото на работния ден. Калугина е вече в кабинета си, преглежда някакви документи. В приемната влиза Верочка, прозява се, сваля си шлифера. Новоселцев тъжен сяда на работното си място, а Олга Петровна стои в коридора, пушки и чака някого.

КАЛУГИНА (*натиска копчето на уредбата*)

Вера, донесете ми личното дело на Новоселцев, ако обичате!

Верочка излиза. Идва Самохвалов, отбива се при Новоселцев.

САМОХВАЛОВ

Здравей, нехранимайко! Можеш ли да ми обясниш какво ти стана снощи?

НОВОСЕЛЦЕВ

Остави ме на мира! И без това не съм мигнал цяла нощ.

САМОХВАЛОВ

Добре де, спокойно! Иди при нея и се извини!

НОВОСЕЛЦЕВ

Срам ме е да я погледна в очите!

САМОХВАЛОВ

Каквото си надробил, ще си го сърбаш!

НОВОСЕЛЦЕВ (*страдалчески*)

Добре, ще отида. Може да имам късмет и да не ме приеме.

Връща се Верочка, влиза в кабинета на Калугина, подава ѝ папката с личното дело на Новоселцев и пак излиза в приемната.

Самохвалов излиза от стаята на Новоселцев и върви по коридора.

ОЛГА ПЕТРОВНА (*развълнувана*)
Добро утро, Юра!

САМОХВАЛОВ

Здравей, Оленка! Много ми беше приятно да те видя вкъщи.

ОЛГА ПЕТРОВНА (*щастливо усмихната*)

А пък аз те чакам да ти благодаря за вчерашната вечер.

САМОХВАЛОВ (*смее се*)

Много сполучлива вечер, няма що!

ОЛГА ПЕТРОВНА

Какви са ти плановете за днес?

САМОХВАЛОВ

Да си почина от вчера. (*Отминава по коридора, влиза в приемната.*)

ВЕРОЧКА

Добротро, Юрий Григориевич!

САМОХВАЛОВ

Добро утро, Верочка! (*Сочи вратата на Калугина.*) Вътре ли е?

ВЕРОЧКА

Както винаги.

Самохвалов влиза в своя кабинет. В същото време Олга Петровна се връща на бюрото си.

ОЛГА ПЕТРОВНА (*на Новоселцев*)
Юра вече дойде.

НОВОСЕЛЦЕВ

Да, мина оттук. Препоръча ми да й се извиня.

ОЛГА ПЕТРОВНА

Горе главата, Толя! Ти я наруга в извънработно време. Няма право да те уволни. Само да опита, ще те оправим чрез профсъюза! Това да не е капитализъм, у нас никой не може да бъде уволнен.

НОВОСЕЛЦЕВ

И аз не знам какво ми стана.

КАЛУГИНА (*натиска копчето на уредбата*)

Вера, елате при мен.

Верочка влиза в кабинета.

Вера, вие знаете всичко за всички.

ВЕРОЧКА

Това ми е работата!

КАЛУГИНА

Какво знаете за Новоселцев?

ВЕРОЧКА

Мухльо. Разведен, с две деца.

КАЛУГИНА

Как така разведен? Какви деца? В досието не пише нищо.

ВЕРОЧКА

Че то е попълвано преди сто години! Нали помните Лиза Леонтиева от счетоводството? Една хубавичка, с руса плитка... Вече не работи при нас.

КАЛУГИНА

Не я помня.

ВЕРОЧКА

Тя му беше жена, роди му две деца, а после се хвана с онзи... идваше един ревизор тук, не знам дали го помните... Как се казваше? С ей такива уши... (*Показва какви са били ушите на ревизора.*)

КАЛУГИНА

Нея не си я спомням, но ревизора го помня.

ВЕРОЧКА (*увлечена в разказа*)

И Лиза се юрна при него... Пък на ревизора хич не му били притрябвали чужди деца...

КАЛУГИНА (*възмутено*)

Как е могла да изостави децата си тази Леонтиева? Каква майка е!

ВЕРОЧКА

Той Новоселцев беше майката в семейството! Кротушко, незлобив, дума напряко не казва!

КАЛУГИНА (*уж между другото*)

Не мога да кажа, че е чак толкова незлобив. (*Сухо.*) Благодаря ви за информацията.

*Верочка излиза от кабинета, а Новоселцев става от бюрото си, за да отиде при Калугина.
Едва се влачи по коридора. В приемната Верочка вече говори по телефона.*

ВЕРОЧКА

Альона, много изпусна, че не дойде снощи у Наташка Егорова. Там един правеше фокуси, страхотен тип!

НОВОСЕЛЦЕВ (*влиза в приемната*)

Здрави, Верочка!

ВЕРОЧКА (*на Новоселцев*)

Изчакайте! (*По телефона.*) Асистент в киноцентъра. Според него това било като да си помощник-портиер... Мислех, че ще каже: „С вашата външност трябва да станете актриса. Само ми се обадете — и

готово!“. Обаче той не, и дори не се похвали, че е приятел с разни прочути артисти... Хитър образ, има си номер в живота. (*Затваря телефона, на Новоселцев.*) Дръжте се, Новоселцев! Дъртата много се интересува от вас. Поиска и личното ви дело!

НОВОСЕЛЦЕВ

Ще ме уволнява...

ВЕРОЧКА (изумено)

Вас? Защо?

НОВОСЕЛЦЕВ

За хулиганство!...

Верочка няма думи.

Питайте, може би няма да ме приеме.

Верочка влиза в кабинета.

ВЕРОЧКА

Дойде Новоселцев и...

КАЛУГИНА (бързо)

Не съм го викала!

ВЕРОЧКА (разбира я от половин дума)

Ще му кажа, че сте заета.

КАЛУГИНА

Не, няма как. (*Въздиша.*) Да влезе!

ВЕРОЧКА (връща се в приемната, на Новоселцев)

Влезте.

НОВОСЕЛЦЕВ

Какво ѝ е настроението?

Верочка прави съчувства гравюра.

(Влиза в кабинета.) Добро утро, Людмила Прокофиевна! (Заеква от вълнение.) Извинете... снощи... не знам какво ми стана...

КАЛУГИНА (*официално*)
Седнете, Анатолий Ефремович!

НОВОСЕЛЦЕВ
Благодаря. (Плахо сяда на ръба на стола.)

КАЛУГИНА
Вчера вие заявихте, че у мен няма нищо човешко!

НОВОСЕЛЦЕВ
Глупости приказвах! Не трябваше да ми обръщате внимание...

КАЛУГИНА
Трябва. Защото вие сте изразител на мнението на определени
слоеве от нашия колектив.

НОВОСЕЛЦЕВ (*искрено поразен*)
Така ли?

КАЛУГИНА
Вчера публично ме оскърбихте! Всичко, което казахте, е клевета!
Не приемам обвиненията ви!

НОВОСЕЛЦЕВ
И аз не ги приемам!

КАЛУГИНА
Казахте, че съм бездушна...

НОВОСЕЛЦЕВ (*бързо*)
Много сте внимателна!

КАЛУГИНА
Коравосърдечна...

НОВОСЕЛЦЕВ

Много сте мекосърдечна...

КАЛУГИНА

Студена...

НОВОСЕЛЦЕВ

Топла сте!

КАЛУГИНА

Суха...

НОВОСЕЛЦЕВ

Мокра... (*Ужасен мъква.*)

КАЛУГИНА (вбесена)

Престанете да се подигравате с мен!

НОВОСЕЛЦЕВ

Напротив, аз се прекланям пред вас. Не исках да кажа „мокра“, просто се изпуснах, исках да кажа — „добра“!

КАЛУГИНА

Защо ме мразите? Какво съм ви направила?

НОВОСЕЛЦЕВ (утешава я)

Недейте така! Всички много ви обичаме, възхищаваме ви се, гордеем се с вас. А пък когато ни викате в кабинета си, идваме като за празник.

Утешенията на Новоселцев имат обратен ефект. Калугина изведнъж се разплаква.

(Объркано.) Людмила Прокофиевна... Недейте, моля ви се...
Директорите не бива да плачат!

Калугина плаче още по-силно.

(Хваща гарафата, налива чаша вода, иска да я подаде на Калугина, сеща се нещо, натиска копчето на уредбата.) Верочка,

водата в гарафата прясна ли е?

ВЕРОЧКА (*учудена*)

Разбира се!

Новоселцев подава чашата на Калугина, но тя отмества ръката му.

НОВОСЕЛЦЕВ

Успокойте се, Людмила Прокофиевна... Моля ви... Просто не
зnam какво да ви правя.

*Калугина продължава да ридае. Влиза Самохвалов. Преди да е осъзнал ситуацията,
Новоселцев се хвърля към него и го избутва от вратата.*

Юра... Извинявай... Излез! (*Заключва отвътре.*)

САМОХВАЛОВ (*недоумяващо*)

Какво става там?

ВЕРОЧКА

Уволняват го за хулиганство!

САМОХВАЛОВ (*натиска уредбата*)

Людмила Прокофиевна, трябва да говоря с вас!

НОВОСЕЛЦЕВ (*по уредбата*)

Тя е заета, има съвещание! (*Изключва уредбата.*)

САМОХВАЛОВ (*неспокойно*)

Страх ме е, че пак се е разпасал! (*Прибира се в кабинета си.*)

НОВОСЕЛЦЕВ (*на Калугина*)

Стига сте плакали де! (*Внезапно.*) Впрочем плачете! Добре е, че
още можете да плачете. Плачете, Людмила Прокофиевна, плачете!
Може и да ви е от полза!

Телефонът звъни.

(Вдига слушалката.) Ало!... Кой я търси? Заета е!...
Министърът ли? Не ѝ е до министри сега! (Затваря телефона.)

КАЛУГИНА (*през сълзи*)

Ами ако ме вика? Как ще отида при него? Сега цял ден ще са ми подути очите!

НОВОСЕЛЦЕВ

Ще са подути, ако ги бършете. Ако изчакате да изсъхнат, никой няма да разбере.

КАЛУГИНА (*хлипа*)

Толкова отдавна не съм плакала, понякога ми се плаче, разбира се, ама как да плача самичка вкъщи? (*Усмихва се.*) Като алкохолиците, дето пият сами...

НОВОСЕЛЦЕВ (*също се усмихва*)

Като ви се доплаче следващия път, веднага ме извикайте!

В приемната влиза Олга Петровна.

ОЛГА ПЕТРОВНА (*на Верочка*)

Новоселцев още ли е при нея?

ВЕРОЧКА

Заключиха се отвътре!

ОЛГА ПЕТРОВНА

Да му се притечем на помощ, да избием вратата, а?

Междувременно Калугина постепенно се успокоява.

КАЛУГИНА

Вие сте си добре, Анатолий Ефремович, имате си деца.

НОВОСЕЛЦЕВ

Да, две. Едното момче, другото също...

КАЛУГИНА (*тихо*)

А пък аз сутрин ставам и слагам кафето. Не че ми се закусва, ами защото трябва. Ям насила и тръгвам за работа. Този кабинет е истинският ми дом. Да знаете само колко ме е страх от вечерите. Бавя се тук, докато портиерът тръгне с ключовете. Просто няма къде да ида. Вкъщи при телевизора. (*Усмихва се криво.*) Дори куче не можа да си взема, няма кой да го извежда през деня. Имам приятели, естествено. Но те си имат семейства, домашни грижи. А почивните дни? Сега вече са два...

НОВОСЕЛЦЕВ

Ами ходете с колектива на екскурзии, сред природата... (*Усмихва се.*) За гъби...

КАЛУГИНА (*отвръща му с тъжна усмивка*)

Неудобно ми е. Живея като бабичка. А съм само на трийсет и шест...

НОВОСЕЛЦЕВ (*не успява да се сдържи*)

Как на трийсет и шест?

КАЛУГИНА

Да, да, Анатолий Ефремович, по-млада съм от вас. (*Неочаквано.*) А на колко изглеждам?

НОВОСЕЛЦЕВ (*бодро*)

На трийсет и шест!

КАЛУГИНА (*весело*)

Пак лъжете, другарю Новоселцев!

НОВОСЕЛЦЕВ

Просто се обличате в прекалено мрачни цветове.

В приемната влиза Шура.

ШУРА

Здрави на всички! Разписвайте се и давайте по петдесет копейки! Боровски има юбилей — става на петдесет години! Не е много, по една копейка на година!

ВЕРОЧКА

Юбилеите вече не са на мода! (*Дава пари и се подписва.*)

Олга Петровна също вади пари.

Самохвалов излиза от кабинета си.

САМОХВАЛОВ (на Верочка)

Новоселцев още ли е вътре?

Верочка кима.

ОЛГА ПЕТРОВНА

Сигурно е решил да изясни нещата докрай!

ШУРА

Юрий Григориевич, събирам по петдесет копейки!

САМОХВАЛОВ (дава пари и се разписва в списъка)

Но това е чудесно!

ОЛГА ПЕТРОВНА

Юрий Григориевич, може ли само за минутка?

Самохвалов отива при нея.

(Тихо.) Имам една позната в киното, обадих ѝ се за билети. Дават „Калина алена“, много бил хубав, и в много удобно време — от шест и половина!

САМОХВАЛОВ (озадачено)

Благодаря, но... не мога... зает съм...

ОЛГА ПЕТРОВНА (*разбира го посвоему*)

Честно кажи вкъщи, че имаш среща със стар колега от института. То си е истина!

САМОХВАЛОВ (*не знае как да се откачи*)

Но аз наистина съм зает. Имам важна делова среща. (*Не намира по-добър изход.*) Нека отложим...

Разговорът в кабинета продължава.

КАЛУГИНА

Добре, Анатолий Ефремович, сега си вървете! Наистина имам много работа. Трябва да разбера и защо се обади министърът.

НОВОСЕЛЦЕВ (*тръгва към вратата*)

Не ми се сърдете!

КАЛУГИНА (*усмихната*)

И вие също... за това, че бях прекалено откровена.

НОВОСЕЛЦЕВ (*от сърце*)

Като се усмихнете, изглеждате на двайсет и пет, максимум на трийсет. Усмихвайте се по-често, моля ви! (*Излиза в приемната.*)

Всички го гледат с очакване.

ШУРА

Новоселцев, събирам по петдесет копейки!

ВЕРОЧКА

Уволни ли ви дъртата?

НОВОСЕЛЦЕВ (*сърдито*)

Тя изобщо не е дърта! (*Прибира се в стаята.*)

В директорския кабинет Калугина внимателно се пудри с надежда да скрие следите от сълзите си.

САМОХВАЛОВ (на Верочка)

Между другото, Верочка, на мен също не ми харесва как наричате Людмила Прокофьевна. Новоселцев е съвсем прав!

Верочка мълчи. Самохвалов влиза в кабинета си.

ВЕРОЧКА

Кога дойде, кога взе да командва!

ОЛГА ПЕТРОВНА

Не го познавате, Верочка, той е изключителен човек!

Шура влиза в кабинета на Калугина, без да чука.

ШУРА

Людмила Прокофьевна, Боровских има рожден ден. Събираме по петдесет копейки.

Калугина безропотно, като всички, дава пари и се разписва.

ВЕРОЧКА (по телефона)

Альона?... Аз съм... Обади ми се онзи Сеня от „Мосфилм“... Днес няма да се видим с него. Зает е, търси тигър... За един страшен филм... Разбиращ ли, става страхотно убийство и остава един-единствен свидетел. В това време тигърът го изяжда...

ЧЕТВЪРТА КАРТИНА

Краят на работния ден. Звъни звънец. Служителите се изпаряват от учреждението за нула време. Кабинетът на Калугина е празен. Верочка си грабва шлифера и бърза към вратата.

ОЛГА ПЕТРОВНА (*на Новоселцев*)

Какво се туткаш?

НОВОСЕЛЦЕВ

Ще поостана малко.

Олга Петровна с пълни мрежси излиза в коридора и се сблъсква със Самохвалов. Той бавно върви към изхода.

ОЛГА ПЕТРОВНА

Добър вечер, Юра! Ако искаш, да се видим утре вечер?

САМОХВАЛОВ

Утре надали... Имам... (*Явно лъже.*) Утре сме на гости у едни роднини...

ОЛГА ПЕТРОВНА (*усмихва се*)

А вдругиден?

САМОХВАЛОВ (*нак лъже*)

Един приятел има рожден ден...

ОЛГА ПЕТРОВНА

А по вдругиден (*усмихва се криво*) по телевизията има хокей.

САМОХВАЛОВ (*зарадвано*)

Всъщност ти сама разбираш всичко.

ОЛГА ПЕТРОВНА

Върви, забравих, че имаш важна делова среща!

САМОХВАЛОВ (*излиза, без да крие облекчението си*) Хайде, до утре!

Олга Петровна също излиза, изгърбена от тежестта на мрежите. Новоселцев остава сам в учреждението. Известно време седи на бюрото си, после става и тръгва към кабинета на Калугина. Вратата е отворена.

НОВОСЕЛЦЕВ

Може ли да вляза, Людмила Прокофиевна?

Няма отговор.

(Надниква в кабинета, той е празен. Сяда на стола на Калугина, прави се на началник. Натиска копчето на уредбата, имитира Калугина.) Верочка, повикайте Новоселцев! (Чака. Продължава да я имитира.) Влезте, другарю Новоселцев! Много се радвам да ви видя! (Имитира себе си.) Вие се радвате да ме видите? Наред ли сте, Людмила Прокофиевна?

В приемната влиза Калугина, заслушва се.

(Пак имитира Калугина.) Другарю Новоселцев, имам много добра идея. Реших да ви назнача за началник-отдел „Лека промишленост“. Какво е вашето мнение?

КАЛУГИНА (*спира на прага, включва се в играта в ролята на Новоселцев*)

Отрицателно, Людмила Прокофиевна. Аз съм муден и неинициативен.

НОВОСЕЛЦЕВ (*подхилва се, продължава играта*)

Заповядайте, другарю Новоселцев, седнете!

КАЛУГИНА (*също продължава играта*)

Казвам се Анатолий Ефремович!

НОВОСЕЛЦЕВ

Ще запомня, другарю Новоселцев. Още повече, че ви смятам за най-трудолюбивия си служител. Работното време е свършило и само вие сте останали в службата.

КАЛУГИНА

Останах, защото критикувахте отчета ми, Людмила Прокофиевна, и сега си оправям грешките.

НОВОСЕЛЦЕВ

Вашата скромност ви прави чест, Анатолий Ефремович.
(*Отказва се от играта и излиза иззад бюрото.*) Защо имате толкова лошо мнение за мен, Людмила Прокофиевна? Аз съм много инициативен и толкова бърз, че просто няма повече!

КАЛУГИНА (също се отказва от играта)

Защо не си тръгнахте с всички, Анатолий Ефремович?

НОВОСЕЛЦЕВ

Вие го казахте — заради лошия отчет.

КАЛУГИНА

И затова сте влезли в кабинета ми?

НОВОСЕЛЦЕВ (опитва да се измъкне)

Надявах се, че ще ми помогнете да го оправя.

КАЛУГИНА (разпалено)

Пак лъжете, Анатолий Ефремович! Останали сте, защото ме съжалявате! Днес бях дотолкова неразумна, че се разплаках пред вас, а после, сигурно от слабост, приказвах повече, отколкото трябва... А вие... ми повярвахте. Повярвахте на лъжите ми! Аз си живея отлично, чудесно. Какво значение има личният живот. Аз ръководя голямо учреждение. Всички ме уважават. Някои дори ги е страх от мен. Току-що идвам от министъра, той ме похвали. Не ми трябва нито съчувстващо ви, нито покровителството... Хайде вървете си, че децата ви чакат. Чувате ли, тръгвайте!

НОВОСЕЛЦЕВ (тъжно)

Мислех, че днес бяхте истинска, но съм сбъркал, истинска сте сега! (*Понечва да излезе.*)

Но в този момент влиза Шура.

ШУРА

Никой не го е грижа, че седя и си блъскам главата какво да подарим на Боровских, че да го зарадваме! Видях в оказионния магазин един бронзов кон. Людмила Прокофиевна, пуснете утре Новоселцев, не мога да домъкна коня сама!

ПЕТА КАРТИНА

Следващата сутрин в същото учреждение. Всичко е както винаги. Калугина вече е в кабинета си. Верочка влиза в приемната и си сваля шлифера. Новоселцев още го няма. Олга Петровна идва в приемната с някакъв плик.

ОЛГА ПЕТРОВНА

Верочка, много ви моля, предайте това писмо на Юрий Григориевич.

ВЕРОЧКА

Оставете го, ще му го предам.

ОЛГА ПЕТРОВНА

Няма нужда да го извеждате. (*Отива си в стаята.*)

КАЛУГИНА (натиска копчето на уредбата)

Вера, елате при мен!

В коридора Олга Петровна среща Самохвалов.

ОЛГА ПЕТРОВНА (смутено)

Добро утро, Юра!

САМОХВАЛОВ (в движение)

Здрави, Оленка! (*Забързан влиза в приемната.*)

ВЕРОЧКА

Добро утро, Юрий Григориевич. Имате писмо!

Самохвалов взима писмото и се скрива в кабинета си.

Верочка влиза при Калугина.

КАЛУГИНА (*неудобно ѝ е*)
Вера, искам да си поприказваме!

ВЕРОЧКА
Заповядайте, Людмила Прокофьевна.

КАЛУГИНА
Седнете, моля ви! Седнете...

Вера, явно учудена, сяда.

(Притеснява се.) Искам да се консултирам с вас.

ВЕРОЧКА
За какво, Людмила Прокофьевна?

КАЛУГИНА
Виждате ли... как да ви кажа... с една дума... какво се носи сега?

ВЕРОЧКА (*не я разбира*)
В какъв смисъл?

КАЛУГИНА
В смисъл дрехи.

ВЕРОЧКА
Кой?

КАЛУГИНА
Ами жените...

ВЕРОЧКА
Кои жени?

КАЛУГИНА
Тези, дето знаят какво се носи сега...

ВЕРОЧКА (*нетактично*)

Че защо ви е?... (*Сепва се.*) Извинете...

КАЛУГИНА

Не, не, няма нищо... (*Объркано.*) Имам гостенка от провинцията...

ВЕРОЧКА

Ясно... (*Мисли откъде да започне.*) Да почнем от обувките. Именно те правят жената жена.

КАЛУГИНА

Така ли?

ВЕРОЧКА

Сега се носят дебели подметки или леко разширено токче.

КАЛУГИНА

Един момент! (*Взима молив и почва да записва.*) Малко по-бавно. Значи кое се разширява, токчето или подметката?

ВЕРОЧКА (*крие усмивката си*)

Токчето... Това за обувките. А ботушите... На колко години е гостенката ви?

КАЛУГИНА

На трийсет и шест.

ВЕРОЧКА

Вече не се носят ботуши над коленете... Дължината на дрехата може да бъде различна — и мини, и миди, и макси. Краката ѝ хубави ли са?

КАЛУГИНА (*запъва се*)

Средни.

ВЕРОЧКА (*решително*)

Минито отпада, за макси е стара. Остава миди — десетина сантиметра под коляното.

Калугина записва. През това време в коридора се появяват Новоселцев и Шура. Новоселцев едва мъкне някакъв бронзов кон. Поставя го с трясък на бюрото си и изнемоцял се тръши на стола.

НОВОСЕЛЦЕВ

Едно време хората са яздили конете, сега времената са други.

ШУРА (гордо)

Нали е красив?

ОЛГА ПЕТРОВНА

Чудесно конче. За кого е?

ШУРА (сочи)

Ето, гравирали сме го. (*Чете.*) „На скъпия Юрий Иванович Боровских по случай петдесетгодишнината му от родния колектив“.

В кабинета.

ВЕРОЧКА (продължава лекцията си)

От платовете са на мода тревирата, кадифето — изкуствено, разбира се, то ляга добре и не прилича на завеса. Модерни са дантелените якички. Роклите са непременно вталени.

КАЛУГИНА (записва)

Много благодаря.

ВЕРОЧКА

Има още. Прическите. Най-модерни са перуките. Обаче не се намират.

КАЛУГИНА

Слава богу!

ВЕРОЧКА

Последният вик на модата е сребристият нюанс. Затова много жени си търкат косата с брашно!

КАЛУГИНА (объркано)

С какво?

ВЕРОЧКА

С пшеничено брашно. Или с грис!

В стаята.

ШУРА (на Новоселцев)

Трябва да скрием коня в някоя каса!

НОВОСЕЛЦЕВ (изненадано)

Зашо? Кой ще го открадне?

ШУРА

Нищо не разбирате, Новоселцев! Въпросът е Боровских да не го види и да не се зарадва преждевременно!

ОЛГА ПЕТРОВНА

Шура е права. Касата на Калугина е най-голяма.

ШУРА

Хайде, Новоселцев!

НОВОСЕЛЦЕВ (измъчен)

Дий! (*Едва вдига статуята и залита подир Шура.*)

В кабинета.

ВЕРОЧКА

Обаче главното е походката! По-старото поколение не може да ходи елегантно, Людмила Прокофиевна. И в това е принципната му разлика с нашето. Извинете, но вие всичките ходите... (*Показва.*) Ето така... като подковани...

КАЛУГИНА (*съкрушен*)

Да, не е много красиво...

ВЕРОЧКА

А ние ходим (*показва*) като богини!

КАЛУГИНА (*плах*)

Много ли е трудно да се научи човек?

ВЕРОЧКА

Няма невъзможни неща. Елате тук, ако обичате!

Калугина става, отива до Верочка и застава до нея.

Внимавайте сега, Людмила Прокофиевна. Само че не стъпвайте направо на петата, а първо на пръстите... Иии... р-раз...

Верочка и Калугина ходят из кабинета. Шура отваря вратата, без да почука, след нея Новоселцев влачи бронзовия кон. Калугина спира смутена. Новоселцев я гледа с широко отворени очи. Единствена Шура не забелязва нищо.

ШУРА

Людмила Прокофиевна, моля, отворете касата!

КАЛУГИНА (*избягва да гледа Новоселцев*)

Да, да... касата... разбира се... Да отворя касата! А защо?

ШУРА

Да скрием коня!

КАЛУГИНА

Точно така, да скрием коня. Но дали ще се побере? Добре, все никак ще го натикаме!

Звъни телефонът.

ВЕРОЧКА (*вдига слушалката*)

Да... тук е. (*Затваря телефона.*) Шура, спешно ви търсят от профкомитета!

Шура веднага излиза.

(*На Калугина.*) Трябвам ли ви още?

КАЛУГИНА

Не, не. Много ви благодаря.

Верочка излиза в приемната.

НОВОСЕЛЦЕВ

Какво точно правехте тук, Людмила Прокофиевна?

КАЛУГИНА (*избягва отговора*)

Оставете коня, сигурно ви тежи!

НОВОСЕЛЦЕВ (*предизвикателно*)

Не ми тежи. Аз съм силен. (*Възпитано.*) Как прекарахте снощи, след като си тръгнах?

КАЛУГИНА (*по същия начин*) Много добре, благодаря. Обади ми се един приятел и мина да ме вземе с колата.

НОВОСЕЛЦЕВ (*насмешливо*)

Каква кола има?

КАЛУГИНА

Нова волга.

НОВОСЕЛЦЕВ

Откъде е намерил толкова пари?

КАЛУГИНА

Той е известен авиоконструктор. Води ме на ресторант.

НОВОСЕЛЦЕВ

В кой ресторант бяхте?

КАЛУГИНА (*чуди се какво да отговори*)

Вие... оставете коня!

НОВОСЕЛЦЕВ (*упорито*)

Той е лек.

КАЛУГИНА

В ресторант „Арагви“. Ядохме кокошка с орехов сос, шишчета, печено пиле, грузински наденички и чебуреци^[1].

НОВОСЕЛЦЕВ

Вашият конструктор е чревоугодник! И какво пихте?

КАЛУГИНА

„Хванчкара“ и минерална вода.

НОВОСЕЛЦЕВ

Нали сте въздържателка?

КАЛУГИНА

Но не се отказвам от хубаво вино!

НОВОСЕЛЦЕВ

И какво стана след ресторанта?

КАЛУГИНА (*строго*)

Прекалявате, другарю Новоселцев! Оставете този кон, ще се изсипете!

НОВОСЕЛЦЕВ

Това не ви засяга.

В приемната Верочка говори по телефона.

ВЕРОЧКА

Альона, аз съм! Нашият дъртофел е пощурял! Викна ме и цял час ме разпитва какво се носи и как се ходи!

В кабинета.

КАЛУГИНА

Ами вие как прекарахте снощи, Анатолий Ефремович?

НОВОСЕЛЦЕВ

Скромно. Прибрах се с рейса. Проверих домашните на големия, той е първолак. После си поиграх и с двамата. После жена ми ни викна за вечеря!

КАЛУГИНА (язвително)

Вашата жена Лиза ли беше? Онази русата, с плитката. Или вече си имате друга?

НОВОСЕЛЦЕВ

Не, същата е!

КАЛУГИНА

Помня я. Тя вече не работи при нас, нали?

НОВОСЕЛЦЕВ

Сега е в министерството.

КАЛУГИНА

И с какво ви гости?

НОВОСЕЛЦЕВ

Тя ми е голяма готвачка. Пирог със зеле, после вареники със сладко, освен това тиганици и компот.

КАЛУГИНА

За вечеря? Вие сте чревоугодник, не аз!

НОВОСЕЛЦЕВ

Да, обичам да си похапна вкъщи. Не понасям ресторани и полуфабрикати!

КАЛУГИНА

Оставете коня, ще го изпуснете!

НОВОСЕЛЦЕВ

Той е бронзов, нищо му няма! (*Продължава да разказва.*) После приспахме децата и излязохме на разходка. Лиза всяка вечер ме извежда — много е полезно за здравето!

КАЛУГИНА

И какво стана след разходката?

НОВОСЕЛЦЕВ

Прекалявате, другарко Калугина!

КАЛУГИНА (*предава се първа*)

Знам, че нямате никаква жена, Анатолий Ефремович! Защо непрекъснато лъжете?

НОВОСЕЛЦЕВ

Взимам пример от вас, Людмила Прокофиевна! Нали ми е ясно, че нямате никакъв авиоконструктор.

КАЛУГИНА (*избухва*)

Стига сте фамилиарничили! Не забравяйте, че сте в кабинета на директора!

Сякаш в отговор на думите ѝ Новоселцев неочаквано със страшен грохот пада като мъртъв на пода, без да изпуска статуята.

(Хладнокръвно.) Какво ви стана?

НОВОСЕЛЦЕВ (*без да отваря очи*)

Тоя кон ме съсира!

КАЛУГИНА (*все така хладнокръвно*)

Престанете да симулирате! Бъдете така добър да станете и да напуснете заедно с коня!

Завеса.

[1] Вид кавказки пирожки — Б.пр. ↑

ВТОРО ДЕЙСТВИЕ

ШЕСТА КАРТИНА

Картината е непосредствено продължение на предишната. Новоселцев се мъчи да стане от пода и пада пак.

КАЛУГИНА

Наистина ли ви е лошо?

Новоселцев не отговаря.

(Най-сетне разтревожена се спуска към него.) Добре ли сте?

НОВОСЕЛЦЕВ (в изнемога)

Как е конят?

КАЛУГИНА

Конят си е добре, ами вие?

НОВОСЕЛЦЕВ (опипва главата си)

Май имам цицина ей тук...

КАЛУГИНА

Студен компрес! (*Тича към бюрото, вади носна кърпа от чантата си, мокри я с вода от гарафата, хвърля се към Новоселцев, свежда се над него, внимателно повдига главата му и му слага кърпата на челото.*)

НОВОСЕЛЦЕВ

Зашо лично се занимавате с мен? Прехвърлете ме на някого!

КАЛУГИНА (сърдито)

Кога ще престанете да виждате в мен само директор?

НОВОСЕЛЦЕВ

Никога! (*Жално.*) Другарю директор, пие ми се вода!

Калугина пак се спуска към бюрото, взима чашата, налива вода.

В този момент в кабинета, както винаги без да чука, решително влиза Шура. Прекрачва Новоселцев, сякаш не го забелязва, и се изправя пред Калугина.

ШУРА

Людмила Прокофьевна, Бубликов е починал...

КАЛУГИНА

Ужасно!

НОВОСЕЛЦЕВ (от пода)

Нали беше здрав, нали никога не боледуваше!

КАЛУГИНА

От какво е починал?

ШУРА

Още не съм изяснила. Сега събирам по петдесет копейки за венец.

КАЛУГИНА (бърка в чантата си и вади пари)

Трябва да окачим портрета му във фоайето.

ШУРА

Вече се прави. Разпишете се!

Калугина се разписва.

(Пристъпва до Новоселцев, който все така лежи на пода, навежда се над него.) Новоселцев, дайте петдесет копейки!

Новоселцев, без да става, ѝ дава пари и се разписва.

Зашо не сте прибрали коня в касата?

Новоселцев бавно става, влечи коня към касата и го натиква вътре.

НОВОСЕЛЦЕВ

Много ми е мъчно за Бубликов!

КАЛУГИНА (*на Шура*)
Обадете се на семейството му.

ШУРА
Вече се прави... (*Излиза от кабинета.*)

Новоселцев пристъпва към бюрото, взима чашата от ръцете на Калугина, пие.

КАЛУГИНА
Как сте сега, Анатолий Ефремович?

НОВОСЕЛЦЕВ (*тъжно*)
В сравнение с Бубликов горе-долу...

Новоселцев излиза в приемната и се сблъска със Самохвалов, който се подава от кабинета си.

САМОХВАЛОВ (*тихо, на Новоселцев*)
Много зачести при нея! Моя план ли внедряваш?

НОВОСЕЛЦЕВ
Не, изпълнявах едно обществено поръчение. Между другото, ти говори ли с нея за моето назначаване?

САМОХВАЛОВ
Всъщност... нямах подходящ случай... Но непременно ще говоря.

НОВОСЕЛЦЕВ
По-добре недей. Да си остане постарому. Не ми трябва тази длъжност. (*Отива си в стаята.*)

САМОХВАЛОВ (*на Верочка*)
Ако Людмила Прокофиевна ме търси, аз съм в министерството...
(*Излиза и той.*)

Новоселцев е вече при бюрото си, сяда.

НОВОСЕЛЦЕВ (*на Олга Петровна*)

Знаеш ли, починал Бубликов...

ОЛГА ПЕТРОВНА (*след пауза*)

Гледай ти, лош човек, пък умрял!

НОВОСЕЛЦЕВ

Не го пожелавам никому!

В кабинета си Калугина натиска копчето на уредбата.

КАЛУГИНА

Вера, извикайте Юрий Григориевич.

ВЕРОЧКА

Той току-що отиде в министерството!

КАЛУГИНА

Намерете на бюрото му данните за тримесечието...

ВЕРОЧКА

Добре. (*Влиза в кабинета на Самохвалов.*)

В стаята на Новоселцев и Олга Петровна.

ОЛГА ПЕТРОВНА (*на Новоселцев*)

Защо кисна толкова при Дроплата?

НОВОСЕЛЦЕВ

Тя не е никаква дропла. (*Високо.*) В края на краищата не могат пък всички да са хубавици! Не те ли е срам да говориш така за жената?

ОЛГА ПЕТРОВНА (*не разбира какво става*)

Не ми викай. Откога си почнал да я защитаваш?

НОВОСЕЛЦЕВ (*разпалено*)

Ти просто не я знаеш!

ОЛГА ПЕТРОВНА (*спокойно*)

И не желая да я знам...

Верочка отива от кабинета на Самохвалов в кабинета на Калугина, дава ѝ искания документ, връща се в приемната и веднага хваща телефона.

ВЕРОЧКА (*по телефона*)

Альона, аз съм... дръж се за бюрото, че ще паднеш!... Людмила ме прати при Самохвалов за някакъв чаршаф, много бързо ѝ трябал... Чакай де, имай търпение... А Самохвалов изчезна в министерството. И аз го търсих по бюрото му... Нали я знаеш Рижова? Оная с усуканите чорапи... Тя ми донесе едно писмо да го дам на Самохвалов. И аз случайно го виждам. Знам, че не е хубаво да се четат чужди писма, обаче погледнах и не можах да се сдържа. Слушай! (*Чете изразително.*) „Мили Юра! Дълго не се осмелявах да ти пиша. Разбира се, миналото не може да се върне и е глупаво и безсмислено да ти пиша и аз страшно се презирям, но въпреки това ти пиша. Защо? Не ми е съвсем ясно... На четирийсет години жените често вършат глупости... Разбирам, че всичко това е ненужно, излишно, не ти е притрябало и може би дори ти е неприятно. Но за мен това е... как да ти обясня... Щом те видях, разбрах, че всичките тези години, изглежда, съм обичала само теб!...“ (*Спира да чете.*) Альона, можеш ли да си представиш такова нещо? Направо е откачила. Само да не кажеш на някого.

СЕДМА КАРТИНА

Още една сутрин в същото учреждение. Няма никого, няма я дори Калугина. Влиза Новоселцев с букет. Озърта се като престъпник и се промъква по коридора. Надничава в кабинета на Калугина. Вижда, че е празен, влиза и слага цветята в гарафата. Успява да отиде в стаята си и да седне на бюрото, преди Калугина да влезе и изненадана да види цветята. В коридора се появява Олга Петровна, спира, чака Самохвалов. Покрай нея минава Верочка. Едва се сдържа да не прихне при вида на Олга Петровна. Влиза в приемната, свали си шлифера. Идва Самохвалов.

ОЛГА ПЕТРОВНА

Добро утро, Юра!

Самохвалов се озърта, вижда, че коридорът е празен, и се приближава до Олга Петровна.

САМОХВАЛОВ (тихо)

Оля, трогнат съм... Но трябва да разбереш... това е животът...
Много съм ти благодарен и ценя отношението ти. Но недей да измъчваш нито себе си, нито мен, моля те. Ти си умна жена!

ОЛГА ПЕТРОВНА

Когато на една жена ѝ казват, че е умна, значи е абсолютна идиотка!

САМОХВАЛОВ (със скрита усмивка)

Е, чак пък толкова. Не мисля така.

ОЛГА ПЕТРОВНА

Колко възпитан си станал!

САМОХВАЛОВ

Никога не съм знал, че това е недостатък.

ОЛГА ПЕТРОВНА

Юра, ти нямаш недостатъци. Изтъкан си само от достойнства.
Ще развия тази тема в следващото си писмо. (*Излиза.*)

Самохвалов ужасен гледа след нея, после влиза в приемната.

САМОХВАЛОВ

Добро утро, Верочка!

ВЕРОЧКА (*не може да се сдържи и прихва*)

Добро утро!

САМОХВАЛОВ

Какво ви става?

ВЕРОЧКА (*задавя се от смях*)

Понякога ме прихващат... няма нищо... извинете...

Самохвалов влиза в кабинета си. Олга Петровна също се прибира в стаята си. Пак там влиза Шура. Пребледняла, както се казва, като платно.

НОВОСЕЛЦЕВ

Пак ли ще ни обираш?

ШУРА

Да знаете само какво стана!... Какво стана!

НОВОСЕЛЦЕВ

Какво толкова има?

ШУРА

Жив е!

НОВОСЕЛЦЕВ

Кой?

ШУРА

Бубликов!

НОВОСЕЛЦЕВ

Че какво по-хубаво от това! Защо трябва да страдате?

ОЛГА ПЕТРОВНА (философски)

Лошите хора не мрат...

ШУРА

В болницата объркали всичко. Умрял друг Бубликов, а те съобщават на нас. И той днеска идва на работа и гледа във фоайето портрета си в траурна рамка!

Новоселцев се кикоти, Олга Петровна тъжно се усмихва.

Много ви е смешно! А какво да правя аз? Цветята са купени, поръчали сме оркестър.

НОВОСЕЛЦЕВ

ОРКЕСТЪРЪТ да изsviri нещо весело през обедната почивка, а цветята дайте на колежките!

ШУРА (печално)

Как да ги дам, като са сплетени на венци с ленти. И на лентите пише „На незабравимия Бубликов от родния колектив“.

НОВОСЕЛЦЕВ (през смях)

Загазихте, Шура!

ШУРА

Вие тук ми се смеете, обаче аз осигурих на учреждението дванайсет безплатни детски карти — четири за Артек, четири за Анапа, две за Евпатория и две за Геленджик!

НОВОСЕЛЦЕВ

Мен има ли ме в списъка?

ШУРА

Има ви, за Геленджик.

НОВОСЕЛЦЕВ

Шура, вие сте ангел!

ШУРА

Не съм го решавала аз, а профкомитетът.

НОВОСЕЛЦЕВ (днес е в настроение)

Значи всички сте ангели!

ОЛГА ПЕТРОВНА

А моят, естествено, не е включен, нали?

ШУРА

За вашия съм издействала карта за спортен лагер. Нали е физкултурник.

ОЛГА ПЕТРОВНА

Много ти благодаря, Шурочка!

ШУРА (вече излиза)

Какво да правя с венците? Да взема аз да пукна, ама (*въздига*) пак не става, името е друго...

Калугина натиска копчето на уредбата.

КАЛУГИНА

Вера, повикайте Новоселцев! Да си донесе отчета.

Верочка вдига слушалката на телефона.

ВЕРОЧКА

Новоселцев, веднага с отчета при Людмила Прокофиевна.

Новоселцев взима отчета и тръгва по коридора.

(Пак говори по телефона.) Альона, аз съм!... Вчера ходихме със Сеня на ресторант. Съседната компания почна да ме закача. И Сеня стана да се кара. Спускаха го от бой...

Идва Новоселцев, влиза в кабинета на Калугина.

НОВОСЕЛЦЕВ

Викали сте ме, Людмила Прокофиевна!

КАЛУГИНА

Носите ли отчета?

НОВОСЕЛЦЕВ

Ето го, заповядайте! *(Подава ѝ една папка.)*

КАЛУГИНА *(преглежда отчета)* Виждате ли... когато искате, можете да работите.

НОВОСЕЛЦЕВ

Аз много обичам работата си. Съвременният живот е невъзможен без статистиката.

КАЛУГИНА *(продължава да прелиства отчета)*

Знаете ли, Анатолий Ефремович, преди малко дойдох и видях този букет. Кой ли го е донесъл?

НОВОСЕЛЦЕВ *(неудобно му е да я погледне)*

Нямам представа!

КАЛУГИНА

И аз нямам представа! *(Чака Новоселцев да си признае, че той е донесъл букета.)*

НОВОСЕЛЦЕВ

Сетих се. Шура го е донесла!

КАЛУГИНА
Каква Шура?

НОВОСЕЛЦЕВ

От профкомитета. Излезе, че Бубликов бил жив. А тя вече купила венците. И няма какво да ги прави. Затова ги връзва на букети и ги раздава на колежките. (*За по-голяма убедителност добавя*) Аз я посъветвах!

КАЛУГИНА

Уви! Аз дойдох много преди началото на работния ден, а букетът вече беше тук. Чак после стана ясно, че Бубликов е жив!

НОВОСЕЛЦЕВ

Значи версията ми с букетите е погрешна!

КАЛУГИНА

Кой ли го е направил?

НОВОСЕЛЦЕВ

Подозирате, че аз съм домъкнал тази метла?

КАЛУГИНА

Не е метла, а чудесен букет! И аз подозирам, че именно вие сте го донесли, но нямате кураж да си признаете!

НОВОСЕЛЦЕВ

От къде на къде ще ви подарявам букети?

КАЛУГИНА

Зашо пък, не може ли да ми се подарят цветя?

НОВОСЕЛЦЕВ

По принцип може. На рождения ви ден или на Нова година. Но лично аз нямам намерение да го правя!

КАЛУГИНА (*вече не издържа*)

Зашо непрекъснато лъжете?

НОВОСЕЛЦЕВ (*упорито*)

Не съм ви подарявал никакви цветя! (*Стигнал е толкова далеко, че път назад няма.*) Да не ми хлопа дъската?

КАЛУГИНА (*крещи*)

Първо ми носите цветя, а после идвате да ме обиждате!
Взимайте си метлата! (*Грабва букета и го запокитва към Новоселцев.*)

НОВОСЕЛЦЕВ (*объркано*)

На никого от подчинените си... не бихте си позволили... в лицето... (*Шепне.*) Нима изпитвате някакви чувства към мен?

КАЛУГИНА (*разярена*)

Още една дума, и ще ви замеря с гарафата!

НОВОСЕЛЦЕВ (*прави откритието*)

Ако го направите, значи ме обичате!

КАЛУГИНА

Махайте се! Кой ви е разрешил да ме посещавате в неприемно време? Ако имате някакви въпроси, запишете се при секретарката!

НОВОСЕЛЦЕВ (*все още под влияние на откритието*)

Добре, Людмила Прокофиевна... Прощавайте, Людмила Прокофиевна... Няма да се повтори, Людмила Прокофиевна... (*Отстъпва заднишком и отнася букета.*)

Новоселцев е в приемната.

ВЕРОЧКА (*учудено*)

За какви заслуги ви награждават с цветя?

НОВОСЕЛЦЕВ

Запишете ме за аудиенция, Верочка!

ВЕРОЧКА (*не разбира нищо*)
Тази сряда е изцяло заета!

НОВОСЕЛЦЕВ
Запишете ме за другата!

ВЕРОЧКА
Добре! (*Записва го.*) По какъв въпрос?

НОВОСЕЛЦЕВ
До другата сряда ще го измисля! (*Известно време стои някак разсеян, после отваря вратата на Калугина, хвърля вътре букета и си отива в стаята.*)

Веднага телефонът на бюрото му иззвънява.
(*Вдига слушалката.*) Да!

КАЛУГИНА (*говори от кабинета си*)
Анатолий Ефремович, моля ви да ме извините, избухнах... държах се неприлично... и щом си отидохте, веднага си помислих, че може би вие наистина не сте донесли този злополучен букет...

НОВОСЕЛЦЕВ (*тъжно*)
Не, точно аз го донесох!...

КАЛУГИНА
Как не ви е срам! (*Трясва телефона.*)

ОСМА КАРТИНА

*Пак сутрин в същото учреждение, Новоселцев сяда на бюрото си. Верочка си сваля шлифера.
Кабинетът на Калугина е празен.*

Олга Петровна влиза в приемната. Носи писмо.

ОЛГА ПЕТРОВНА (*на Верочка*)
Юрий Григориевич тук ли е?

ВЕРОЧКА
Още не е дошъл.

ОЛГА ПЕТРОВНА (*дава писмото на Верочка*)
Моля ви, бъдете и този път пощальон!

ВЕРОЧКА
С удоволствие, непременно ще го предам!

ОЛГА ПЕТРОВНА (*интонацията на Верочка ѝ се струва подозрителна*)

Пиша му... моите предложения за подобряването на статистическите проучвания в леката промишленост.

ВЕРОЧКА (*прекалено сериозно*)
Много добре ви разбирам! Това е много важен въпрос — да се подобрят проучванията именно в леката промишленост.

Олга Петровна напуска приемната с независим вид. В дъното на коридора се показва Самохвалов. Олга Петровна спира и го чака.

ОЛГА ПЕТРОВНА (*усмихната*)
Добро утро, Юрий Григориевич!

САМОХВАЛОВ (*също усмихнат*)

Ще ме накараш да си влизам в кабинета през прозореца. (*Влиза в приемната.*)

ВЕРОЧКА

Юрий Григориевич, имате писмо! (*След пауза.*) От Рижова...
(*Взира се с интерес в лицето на шефа, но Самохвалов е непроницаем.*)

САМОХВАЛОВ (*сухо*)

Благодаря. (*Пъха писмото в джоба си.*) Да, вижте какво...
Повикайте Шура.

ВЕРОЧКА (*вдига слушалката*)

Шура, Юрий Григориевич ви вика!

Самохвалов тръгва към кабинета си.

(*Спира го.*) Там лъскат паркета. Влезте в кабинета на Людмила Прокофьевна.

САМОХВАЛОВ

Тя не е ли на работа?

ВЕРОЧКА

На съвещание е.

Самохвалов влиза в кабинета на Калугина. Шура отваря вратата на приемната.

Юрий Григориевич не е там (*сочи кабинета му*), а там (*показва кабинета на Калугина*).

ШУРА (*възбудено*)

Страхотна сензация! Рижова се влюбила като ученичка в Самохвалов и го затрупва с писма!

ВЕРОЧКА

Не може да бъде! Откъде знаете?

ШУРА

Сега ще ви разкажа всичко най-подробно! (*Дърдори.*) Обади ми се Ина Николаевна, но това е тайна, каза ми го само на мен, а пък на

нея ѝ го казала Елена Ивановна, на Елена Ивановна ѝ казала Шмуглакова, само на нея, разбира се... Шмуглакова го научила от Толя Степанов, на него му го разказала Люся Стулова от „Планов отдел“, а пък на нея ѝ се обадила Альона Коровина. Альона е приятелка с Верочка (*запъва се*), тоест с вас, извинявайте...

ВЕРОЧКА (възмутено)

Ама аз я помолих да не казва на никого!

ШУРА (философски)

Щом казваш на един, значи казваш на всички! (*Влиза в кабинета на Калугина, където Самохвалов домита поредното писмо на Олга Петровна.*)

САМОХВАЛОВ

Шура, искам да ми помогнете в един деликатен въпрос... Дори не знам откъде да го подхвани... Разтревожен съм от душевното състояние на една наша сътрудничка.

ШУРА

Досещам се за коя става дума.

САМОХВАЛОВ

Някой друг освен вас досеща ли се?

ШУРА

Целият колектив!

САМОХВАЛОВ (усмихва се накриво)

Информацията е организирана отлично. (*На Шура.*) Това още повече ни задължава да ѝ помогнем да излезе от кризата, да ѝ подадем приятелска ръка. Ето, прочетете това! (*Дава ѝ писмото.*)

ШУРА (взима писмото, неудобно ѝ е)

А... защо?

САМОХВАЛОВ

Четете!

ШУРА

На глас ли?

САМОХВАЛОВ

Може и на глас.

ШУРА (*едва чуто*)

„Мили, любими Юра!...“ Да продължавам ли?

САМОХВАЛОВ

Да.

ШУРА

Но... това е лично.

САМОХВАЛОВ

Аз нямам и не мога да имам нищо, което да крия.

ШУРА (*чете*)

„Знам, че ти досаждам с писмата си, но това е по-силно от мен“.

(Коментира.) Като знае, защо пише тогава?

САМОХВАЛОВ

Но това е по-силно от нея!

ШУРА (*чете нататък*)

„Не съм си представяла, че може да ми се случи такова нещо. Нощем не мога да спя, лекарствата вече не ми помагат. В службата не мога да похвала нищо“. (Коментира.) Ясно защо производителността в учреждението спада. (Продължава да чете.) „В този свят съществуваш само ти, останалото е пустота!“ (Пак коментира.) Как така пустота? Заобиколени сме от прекрасни хора! (Разперва ръце.) Юрий Григориевич, искате профкомитетът да ви помогне да напишете достоен отговор, така ли?

В приемната влиза Калугина.

КАЛУГИНА

Пощата много ли е?

ВЕРОЧКА

Доста. Сега я подреждам...

Калугина преглежда папката с пощата.

В кабинета ѝ Самохвалов продължава „деликатния“ разговор.

САМОХВАЛОВ

Знам, че вие гледате трезво на живота, Шура. Тази история ми омръзна и неволно се чувствам виновен. (*Бърза да се поправи.*) Между нас няма и не може да има нищо. Много ми е мъчно за Олга Петровна. Стана за посмешнище на всички. Трябва да я спасим!

ШУРА

Ще я спасим! Ще я извикаме в профкомитета!

САМОХВАЛОВ (*уж се колебае*)

Въсъщност аз нямам нищо против... Само моля ви, говорете с нея меко, без заповеди.

ШУРА

Разбирам, Юрий Григориевич, положението е деликатно. Но ние ще се справим.

САМОХВАЛОВ

Вземете и другите писма.

ШУРА (*взима писмата*)

Ще ги подния към делото.

Калугина взима папката с пощата и влиза в кабинета.

КАЛУГИНА

Добър ден, колеги!

САМОХВАЛОВ

Извинявайте, че ви заехме кабинета, Людмила Прокофьевна.
(*Излиза.*)

Шура крие получените от Самохвалов писма зад гърба си.

КАЛУГИНА

Какво има, Шура? Трябвам ли ви за нещо?

ШУРА (*трагично*)

Голям скандал! Рижова лапнала по Самохвалов и го затрупва със
страстни послания!

КАЛУГИНА (*мръщи се*)

Откъде го измислихте?

ШУРА (*показва писмата*)

Вижте ги само!

КАЛУГИНА (*сърдито*)

Как са попаднали у вас?

ШУРА

Юрий Григориевич ми ги даде и помоли обществеността да се
намеси и да го защити!

КАЛУГИНА (*едва се сдържа*)

Значи сега на поредното заседание след разпределението на
картите ще включите в точка „Разни“ и въпроса за безнравственото
поведение на Рижова?

ШУРА

Имаме сигнал и трябва да реагираме. Влезте в положението на Юрий Григориевич. Всеки ден го затрупва с писма. А целият колектив знае и се смее!

КАЛУГИНА (*сочи писмата*)
Дайте ми ги, ако обичате!

ШУРА (*дава писмата*)
Рижова сама си е виновна. Да си е крила чувствата!

КАЛУГИНА (*строго*)
Ако не се лъжа, вие, Шура, се водите на работа в счетоводството?

ШУРА (*мъчи се да си спомни*)
Май да.

КАЛУГИНА (*отсечено*)
Мисля, че ще е полезно, ако понякога, просто като изключение, се занимавате не само с обществена работа, но и с преките си задължения!

Шура изхвърча в приемната.

ШУРА (*на Верочка*)
Много е злобна днеска твойта Людмила...

КАЛУГИНА (*натиска копчето на уредбата*)
Вера, извикайте Юрий Григориевич при мен!

ВЕРОЧКА (*натиска копчето на уредбата*)
Юрий Григориевич, Людмила Прокофиевна ви вика!

ШУРА (*на Верочка, шепне*)
Самохвалов ми даде писмата да ги разгледаме в профкомитета!

ВЕРОЧКА (*искрено*)

Ах, мръсник!

ШУРА (*от вратата*)

Пък мене ме заточават в счетоводството...

Самохвалов минава през приемната, влиза при Калугина.

КАЛУГИНА (*по уредбата*)

Вера, няма да пускате никого! (*На Самохвалов.*) Писмата, които сте дали на Шура, са у мен. Ще ви огорча, но моето мнение е по-различно.

САМОХВАЛОВ (*държи се с достойнство*)

На вас ви е лесно, Людмила Прокофьевна. Аз се опитах да я вразумя, говорих ѝ, молих я. Между нас няма и не може да има нищо.

КАЛУГИНА

Трябвало е да проявите търпение, такт. Жестоко е да разгласите писмата!

САМОХВАЛОВ

Но аз нямах друг изход. В края на краищата и аз съм човек.

КАЛУГИНА

Извинете ме, Юрий Григориевич, но сте извършили долна постъпка! Не мога да го изисквам, но на ваше място бих си прибрала писмата и не бих ги показвала на никого!

Самохвалов, дотогава седнал, става и се разхожда из кабинета, потънал сякаш в размисъл.

В това време Верочка влиза в стаята на Новоселцев и Олга Петровна.

ВЕРОЧКА (*опитва да се държи бодро, но си личи, че съвестта я измъчва*)

Стига сте бачкали! Запалете по цигара! Самохвалов ме снабдява само с вносни!

НОВОСЕЛЦЕВ

Благодаря, не пуша!

ОЛГА ПЕТРОВНА

Аз чат-пат припалвам. (*Взима си цигара.*)

Верочка ѝ поднася огънче.

ВЕРОЧКА (*не знае как да почне*)

Знаете ли, Новоселцев (*по-лесно ѝ е да се обръща към него*), нас, секретарките, началниците обикновено не ни забелязват. Така свикват с нас, че се показват такива, каквите са.

НОВОСЕЛЦЕВ (*недоброжелателно*)

Какви са тия изповеди?

ВЕРОЧКА (*веднага се наежва*)

Спокойно, не говоря за Калугина! Имам предвид вашия приятел от института.

Олга Петровна застава нащрек.

Знаете ли, Новоселцев, той е някак неискрен, мазен... (*Хвърля поглед към Олга Петровна.*) Не бих могла да обикна такъв човек... Ох, трябва да бягам, че дъртата ще ме екзекутира! (*Скача и излиза.*)

ОЛГА ПЕТРОВНА

Какво искаше тази въртиопашка?

В кабинета на Калугина Самохвалов продължава нервно да крачи насам-натам.

САМОХВАЛОВ (*бавно*)

Принуден съм... трябва да призная, че вие сте права, Людмила Прокофьевна! Изглежда, загубих самообладание. (*Гледа я в очите.*)

КАЛУГИНА (*вярва му*)

Радвам се, че приемате нещата по този начин!

САМОХВАЛОВ

Ако обичате! (*Взима писмата, прибира ги в джоба си.*) Ще поговорим с нея откровено, като приятели...

КАЛУГИНА (развълнувана)

Има една хубава дума — колеги. Често наричат с нея хората, които работят заедно, а после си тръгват всеки вкъщи — като чужди. Съвсем насърко разбрах колко е хубаво да имаш колеги. Нали прекарваме повече от половината си живот на работа. Всъщност тук е нашият втори дом.

САМОХВАЛОВ (съгласява се с скрита ирония)

Да, да... на пръв поглед всички го знаем, но колко често го забравяме...

В коридора се показва Шура, вика Новоселцев.

ШУРА (на Новоселцев)

Дроплата ме заточи в счетоводството, но там умирам от скука. Избягах, за да ви кажа, че щом сте приятел на Олга Петровна, трябва да я озаптите! Ами тя погубва и себе си, и него!

НОВОСЕЛЦЕВ

Нищо не разбирам.

ШУРА

Как? Още ли не знаете? (*Доверително.*) Рижова си загубила ума по Самохвалов и го тероризира с любовни писма!

НОВОСЕЛЦЕВ (сърдито)

Това са лъжи! Познавам и Оля, и мъжа ѝ! Те са прекрасна двойка! Не разпространявайте клюки!

ШУРА (отвисоко)

Юрий Григориевич лично ми даде писмата на Рижова, за да ги разгледаме в профкомитета!

НОВОСЕЛЦЕВ (*вбесен*)

Вървете... в счетоводството!

Шура уплашено се дръпва и изчезва.

(*Нахълтва в приемната.*) Самохвалов тук ли е?

ВЕРОЧКА (*сочи към вратата на Калугина*)

Не, там!

Новоселцев тръгва към вратата.

Людмила Прокофиевна нареди никой да не влиза!

В кабинета Самохвалов продължава да замазва положението.

САМОХВАЛОВ (*шеговито*)

Знаете ли за какво съжалявам сега, Людмила Прокофиевна? Че не сте мъж!

КАЛУГИНА

От къде на къде?

САМОХВАЛОВ

Ами тогава щях да кажа: ела да му ударим по едно и да забравим всичко това...

НОВОСЕЛЦЕВ (*застава на вратата*)

Юра, взех назаем от теб двайсет рубли. Искам да се разплатим!
(*Връща му парите.*)

САМОХВАЛОВ (*нащрек*)

Но защо сега, тук?

Вместо отговор Новоселцев замахва и го удря през лицето.

Зашо? Как смееш?

НОВОСЕЛЦЕВ (*на Калугина*)
Извинете, Людмила Прокофьевна!

САМОХВАЛОВ (*разгневено*)
Единствено вашето присъствие... Но аз няма да оставя така тази работа...

КАЛУГИНА (*весело*)
Ами върнете му го!

САМОХВАЛОВ
Ще му го върна, но с други средства! (*Излиза и блъска вратата. Бързо минава през приемната и влиза в кабинета си.*)

Верочка го изпраща с убийствен поглед.

Калугина и Новоселцев остават сами.

КАЛУГИНА
Много сте се разпуснали, другарю Новоселцев! Стигнахте дотам да се биете в кабинета на собствения си ръководител!

НОВОСЕЛЦЕВ
Права сте! Не е хубаво! Следващия път ще го бия в коридора.

КАЛУГИНА
Не стига, че сте лъжљо, страхливец и нахалник, ами сте и побойник!

НОВОСЕЛЦЕВ (*скромно*)
Такъв съм си аз!

КАЛУГИНА
Ще трябва да се заема с превъзпитанието ви.

НОВОСЕЛЦЕВ

Заемете се, много ви моля. Само имайте предвид, че съм твърдоглав. (*Излиза от кабинета.*)

В това време Шура влиза при Олга Петровна.

ШУРА

Дроплата ме заточи в счетоводството, но аз избягах на воля.

ОЛГА ПЕТРОВНА (шеговито)

Храбра постъпка.

ШУРА (без злоба)

Аз, разбира се, ви съчувствах като жена на жена. Но вие се държите аморално! Не вярвах на клюките, но другарят Самохвалов ме посвети! (*Доверително шепне.*) Четох съчиненията ви. Омъжена жена, нещо повече — майка, а пък пишете неприлични писма! Съветвам ви съвсем приятелски, като колежка — избийте си го от главата, върнете се при семейството и при работата си!

ОЛГА ПЕТРОВНА (с последни сили)

Защо ви е дал да ги четете? Да се посмеете заедно ли?

ШУРА

Моля ви се! На него не му е до смях. Консултира се с мен как да ви помогнем.

ОЛГА ПЕТРОВНА

Не се съмнявам, че сте му дали добър съвет.

Влиза Новоселцев; щом го вижда, Шура моментално се изпарява. Новоселцев гледа след нея.

Олга Петровна седи неподвижно.

ДЕВЕТА КАРТИНА

Апартаментът на Калугина. Маса за двама. Стаята е празна. На вратата се звъни.

ГЛАСЪТ НА КАЛУГИНА

Влезте, отворено е!

Влиза Новоселцев, носи кутия бонбони. Оглежда се, личи, че идва за пръв път.

Вие ли сте, Анатолий Ефремович?

НОВОСЕЛЦЕВ

Аз съм!

ГЛАСЪТ НА КАЛУГИНА

Събличайте се и влизайте в стаята, ей сега идвам!

Новоселцев сваля палтото си, закача го, влиза в стаята.

Седнете, ей сега идвам!

НОВОСЕЛЦЕВ

Не се притеснявайте, Людмила Прокофьевна!

ГЛАСЪТ НА КАЛУГИНА

Чувствайте се като у дома си. Идвам вече.

И наистина след няколко секунди вратата се отваря и на прага застава Калугина.

Новоселцев, успял вече да седне, скача и замръзва. Направо не може да познае Людмила Прокофьевна. Уроците на Верочка не са отишли напразно. Калугина се е фризирана в моден салон, носи рокля с пайети и обувки с токчета, леко разширени надолу. Чувства се неудобно и макар че явно се е разхубавила, това неудобство и новите дрехи, с които не е свикнала, я правят да изглежда малко нелепо.

КАЛУГИНА

Зашо мълчите? Не ми ли отива? Не трябваше да се обличам така, нали? Нали изглеждам смешна? Кажете нещо де! Ако е безвкусно,

мога да се преоблека. Естествено, не знам как се носят тези неща... И прическата ми е ужасна, нали?

НОВОСЕЛЦЕВ (*най-после проговаря*)
Людмила Прокофьевна, вие сте красавица!

КАЛУГИНА (*смутена*)
Наистина ли ви харесва?

НОВОСЕЛЦЕВ (*искрено*)
Много!

КАЛУГИНА (*още се смущава, пристъпва към масата*)
Сядайте, Анатолий Ефремович, сега ще вечеряме!

НОВОСЕЛЦЕВ (*също смутен*)
Много благодаря... (*Сяда.*) Мога ли да ви наляя вино?

КАЛУГИНА
Може. Много благодаря...

НОВОСЕЛЦЕВ (*налива вино*)
За какво ще пием?... (*Измисля.*) За здравето на всички по света!

КАЛУГИНА
Чудесен тост!

Пият.

Опитайте тази риба, много е вкусна.

НОВОСЕЛЦЕВ
Много благодаря.

КАЛУГИНА
Опитайте и от салатата!

НОВОСЕЛЦЕВ

Много благодаря. Мога ли да ви сервирам?

КАЛУГИНА

Много благодаря.

НОВОСЕЛЦЕВ

Риба?

КАЛУГИНА

Благодаря.

НОВОСЕЛЦЕВ

И салата?

КАЛУГИНА

Благодаря много.

Изведнъж се споглеждат и се разсмиват.

НОВОСЕЛЦЕВ (*по-смело*)

Знаете ли, Людмила Прокофиевна, записах се за посещение при вас. Тази сряда нямаше свободен час и Верочка ме записа за другата.

КАЛУГИНА

И защо?

НОВОСЕЛЦЕВ

По личен въпрос.

КАЛУГИНА

Защо ще чакате другата сряда, можем да решим въпроса ви сега.

НОВОСЕЛЦЕВ (*смутено*)

Така ли мислите?

КАЛУГИНА

Убедена съм.

НОВОСЕЛЦЕВ

Да ви кажа, докато идвах насам, мислех, че трябва да поговорим сериозно... обаче не знам как да почна.

КАЛУГИНА (*усмихва се*)

Почнете от главното.

НОВОСЕЛЦЕВ (*свежда поглед*)

Имам едно предложение.

КАЛУГИНА

Рационализаторско ли?

НОВОСЕЛЦЕВ

В известен смисъл...

Телефонът звъни.

КАЛУГИНА (*посяга към съседната масичка, където е телефонът, и вдига слушалката*)

Ало... (*Нещо я учудва.*) Вас търсят, Анатолий Ефремович!
(Подава му слушалката.)

НОВОСЕЛЦЕВ (*оправдава се*)

Разбирате ли, днес децата са самички. Баба им се разболя и Ксана, сестра ми, я взе у тях. Аз за всеки случай им дадох телефона ви. Разбирате ли, съвсем сами... Те иначе са много кротки... Нали не се сърдите?

КАЛУГИНА

Моля ви се!

НОВОСЕЛЦЕВ (*по телефона*)

Вова, ти ли си? Какво има? Каква боя не стига?... Защо си излизал на балкона? (*Обръща се виновно към Калугина.*) Като се върна, ще я изчистя... Веднага лягайте да спите! Чувате ли ме — веднага! (*Затваря телефона.*)

КАЛУГИНА

Какво е станало?

НОВОСЕЛЦЕВ (*мъчи се да изглежда невъзмутим*)

Нишо особено. Свършила им се боята. Питат има ли още...

КАЛУГИНА

Каква боя?

НОВОСЕЛЦЕВ

Зелена. Бях я купил за перилата на балкона. Те я намерили и боядисали кухненската врата. Обаче не им стигнала за цялата...

Калугина се смее.

Иначе са възпитани, кротки. За какво говорехме с вас?

КАЛУГИНА

Искахте да ми направите някакво предложение.

НОВОСЕЛЦЕВ

Да, да, естествено... Разбира се... Само не знам как да ви кажа, как ще го приемете...

КАЛУГИНА

Не ме мъчете, казвайте по-бързо, защото почвам да се вълнувам.

НОВОСЕЛЦЕВ

И аз се вълнувам. Имате ли минерална вода?

КАЛУГИНА

Само лимонада.

НОВОСЕЛЦЕВ

Няма значение... Да ви налея ли?

КАЛУГИНА

Да. Благодаря.

Новоселцев налива лимонада. И двамата пият нервно.

Е?

НОВОСЕЛЦЕВ

Сега... (*Става.*) Уважаема Людмила Прокофиевна... Не, скъпа Людмила Прокофиевна!... Моето предложение е... разбирате ли... вие и аз... всъщност ако помислим... аз съм с деца... две... едното момче, другото също, и това, разбира се, е пречка.

КАЛУГИНА

Как може да говорите така за децата!

НОВОСЕЛЦЕВ (бързо)

Не ме прекъсвайте, ще се объркам... И без това ми е трудно да го кажа... Ето, вие например! Вие сте прекрасен организатор, внимателен ръководител и ефектна жена! А аз? Дребен сътрудник с обикновена външност и малка заплата. За какво съм ви? Ами че мене ме е страх от вас... Сега приказвам, а отвътре всичко ми трепери... Не ме прекъсвайте! Аз не ви заслужавам и не мога да ощастливя живота ви... Децата ми са добри, възпитани... Не ми се сърдете, моля ви... (*Млъква, изчерили напълно красноречието си. Не смее да вдигне очи, иначе би видял с какво разбиране го гледа Калугина. Не знае какво да направи и налива вино в чашите.*) Да вдигнем чаши за...

(Но това, което иска да каже, ще остане завинаги тайна. Докато посяга да се чукне с Калугина, Новоселцев от прекалено вълнение излива чашата си върху разкошната й рокля.)

Калугина изпицява.

(Ужасено.) Боже, какво направих!

КАЛУГИНА

Няма страшно — съсиахте ми новата рокля. Червеното вино не се чисти!

НОВОСЕЛЦЕВ (*суети се*)

Веднага трябва да го наръсим със сол... Съблечете роклята.
(*Опомня се.*) Не, не я съблигайте. Ще я наръся на вас! (*Грабва
солницата и я изсипва върху петното.*) Не мърдайте. Солта ще попие
виното.

КАЛУГИНА (*още под впечатление на монолога му*)

По дяволите роклята! Все едно, няма да я нося вече!

НОВОСЕЛЦЕВ

После ми я дайте и аз ще я изчистя вкъщи!

КАЛУГИНА

Стига вече. Не се ядосвайте заради една рокля! (*Развълнувано.*)
Милият ми, добричкият ми Анатолий Ефремович!

НОВОСЕЛЦЕВ

Ще я изчистя с „Новост“. С „Лотос“ няма да излезе!

КАЛУГИНА

Още една дума и ще я изгоря тази рокля!... Седнете!

Новоселцев сяда.

Много съм развлечена от признанието ви. И така искам да ви
повярвам... Но не мога... страхувам се... Какъв малък човек сте вие?
Вие сте толкова симпатичен, а аз... Защо съм ви?

НОВОСЕЛЦЕВ

Но, Людмила Прокофиевна...

КАЛУГИНА

Не ме прекъсвайте! Аз ви слушах внимателно и не ви прекъснах
нито веднъж. Целият ми живот е в работата... Улегнал, влязъл в
релсите. Страх ме е от промени. Аз съм като стар ерген... Свикнала
съм да командвам, освен това съм избухлива... Мога да отровя живота

на когото и да било. Но въпросът всъщност не е там... Аз не ви вярвам...

НОВОСЕЛЦЕВ (с болка)

Но защо? Вече няколко дни за мен няма по-скъп човек от вас в целия свят!

КАЛУГИНА (махва с ръка)

Вие също сте ми много скъп и аз мисля за вас по-често, отколкото трябва... Но това няма значение... Не ме прекъсвайте... Навремето преживях една тъжна история... Един човек пак така идваше при мен. Много дълго. А после се ожени за приятелката ми!

НОВОСЕЛЦЕВ

Но аз не искам да се женя за приятелката ви!

КАЛУГИНА

Няма да имате такава възможност дори да искате. Ликвидирах всичките си приятелки. Но това все още не значи, че възнамерявам да се омъжа за вас! Ей тъй на... главата в торбата, за три дни...

НОВОСЕЛЦЕВ

Извинете, Людмила Прокофиевна, аз не съм много схватлив. Не можах да разбера — съгласна ли сте, или ми отказвате?

КАЛУГИНА (искрено)

И аз не знам...

Телефонът звъни.

(Вдига слушалката.) Ало?... Добре, Вова, сега ще ти го дам!

НОВОСЕЛЦЕВ

Каква беля са направили пак? (Взима слушалката.) Бързо казвай какво има сега? (Слуша, изпуска слушалката.)

КАЛУГИНА (уплашено)

Нещо лошо ли е станало?

НОВОСЕЛЦЕВ (*покрусено*)

Без да искат, изпуснали котката в шахтата за смет!

Kalugina решително излиза в коридора и си облича палтото.

Къде отивате, Людмила Прокофьевна?

КАЛУГИНА (*с усмивка*)

Да спасявам котката...

ДЕСЕТА КАРТИНА

Работен ден в учреждението. Няма я само Калугина. Самохвалов надничава в стаята, където работят Олга Петровна и Новоселцев.

САМОХВАЛОВ

Оленка, може ли за момент?

Олга Петровна излиза в коридора.

(Не знае откъде да почне.) Какси, Оленка?

ОЛГА ПЕТРОВНА (дяволито)

Чудесно! И ти го съобщавам всеки ден в писмена форма.

САМОХВАЛОВ (смее се и подхваща с трогателна интонация)

Милата ми, добричката ми, чудесната ми тя!

ОЛГА ПЕТРОВНА

Какво ти е, Юра? Наред ли си?

САМОХВАЛОВ

Оля, не ми се присмивай! Аз чета писмата ти като поема!
Изобщо не съм мислил, че можеш да пишеш така! (*Туна се по джоба.*)
Винаги са у мен!

ОЛГА ПЕТРОВНА (вирва глава)

Не се бой, няма да ти пиша повече... (*Усмихва се насила.*) Знаеш ли, дай ми писмата. Току-виж си ги загубил или пък ги намери жена ти! (*Весело.*) Ще ти вдигне скандал!

САМОХВАЛОВ (с готовност връща писмата)

Мъчно ми е да се разделя с тях, но в този живот предпазливостта е над всичко. (*Махва с ръка на Олга Петровна и тръгва към приемната. След този разговор му е олекнало, настроението му се е подобрило. Влиза в приемната, весело.*) Гледам ви, Верочка, и всеки

ден ви се радвам. Да бях малко по-млад или да имах друг характер...
Ууух! (*Влиза в кабинета си.*)

ВЕРОЧКА (*саркастично гледа след него*)
Бреех!

Олга Петровна се прибира в стаята си.

НОВОСЕЛЦЕВ (*иска да я развесели*)
Отзарана от шест съм почнал да стържа от вратата зелена боя.
Изобщо не ще. Но аз позеленях!

ОЛГА ПЕТРОВНА (*на Новоселцев*)
Утре моят Алексей се връща от Есентуки.

НОВОСЕЛЦЕВ
Много се радвам. Той е прекрасен човек. Поздрави го от мен.

ОЛГА ПЕТРОВНА
И аз се радвам. Заповядай с децата в неделя.

НОВОСЕЛЦЕВ
Благодаря. С удоволствие.

В стаята наднича Калугина. Пак е с нова рокля, но не с онази, която Новоселцев е залял с вино.

КАЛУГИНА (*на Новоселцев*)
Как е котката?

НОВОСЕЛЦЕВ (*става и се приближава до Калугина*)
Казва, че била добре. Имам една идея. Да отидем довечера на театър, а?

КАЛУГИНА
Сто години не съм стъпвала в театър. Какво ще гледаме?

НОВОСЕЛЦЕВ

Има ли значение?

Смеят се. Калугина влиза в приемната, а Новоселцев бързо изтичва нанякъде.

КАЛУГИНА

Добро утро, Верочка! Харесвам ли ви така?

ВЕРОЧКА (*нули се невярващо*)

Людмила Прокофиевна, страхотно ви отива, дори сте се разхубавили!

КАЛУГИНА (*смее се*)

Отгатнете защо закъснях! Успах се! За пръв път през живота си!
Ами прическата ми? (*Върти се пред Верочка.*)

ВЕРОЧКА

Нямам думи!

КАЛУГИНА (*весело*)

И аз така мисля! (*Сяда до Верочка.*) Как вървят нещата със Сеня?

ВЕРОЧКА (*учудено*)

Вие откъде знаете?

КАЛУГИНА

Така викате по телефона, че всичко се чува в кабинета ми.

ВЕРОЧКА (*изобщо не се смущава*)

Вчера ме запозна с техните.

КАЛУГИНА

Това е много важно. Значи има сериозни намерения. (*Става.*) Не ми се ще, обаче трябва да отивам да ръководя!

Самохвалов излиза от кабинета си, вижда Калугина.

САМОХВАЛОВ

Днес изглеждате прекрасно, Людмила Прокофьевна!

КАЛУГИНА (*предизвикателно*)

Вече винаги ще изглеждам така! (*Влиза в кабинета си.*)

САМОХВАЛОВ (*на Верочка*)

Верочка, вие обикновено знаете всичко... Какво става с Людмила Прокофьевна?

ВЕРОЧКА

Не сте ли чули? Те с Новоселцев... Вече всички знайт.

САМОХВАЛОВ (*с неприятна усмивка*)

Служебен роман значи. (*Спира за миг. После решително влиза при Калугина.*)

КАЛУГИНА (*весело*)

Какво ново, Юрий Григориевич?

САМОХВАЛОВ (*многозначително*)

Колегите обсъждат само една новина...

КАЛУГИНА (*безгрижно*)

Каква?

САМОХВАЛОВ (*уж се колебае*)

Всъщност по-добре да не ви казвам... Макар че... така и така ще разберете...

КАЛУГИНА

Продължавайте, продължавайте...

САМОХВАЛОВ

С една дума... как да го наречем... носят се слухове, че Новоселцев ви ухажвал...

КАЛУГИНА (гордо)

Вярно е! И какво?

САМОХВАЛОВ

Не, нищо. Но това ви компрометира.

КАЛУГИНА (смее се)

Репутацията ми е толкова безупречна, че е крайно време някой да ме компрометира.

САМОХВАЛОВ (лукаво)

Вие не знаете всичко... трябва да ви предупредя... Помните ли, когато бяхте вкъщи? Той точно тогава реши да ви сваля, както сам се изрази... за да го назначите началник на отдела. Не искам да го очерня... той ще се справи, способен е, можем да го разберем. И заплатата е доста по-голяма, пък и честолюбието... (*Нанася последния си удар.*) Може да ви се стори, че съм измислил тези неща, за да му отмъстя, но ето някои подробности, които мога да знам само от него... Например как сте си говорили за гъби...

Калугина замръзва.

Моля да ме извините. (*Тихо излиза и се скрива в кабинета си.*)

Известно време Калугина остава сама, едва се сдържа да не заплаче. После натиска копчето на уредбата.

КАЛУГИНА

Вера, елате тук! Вземете си бележника!

Верочка става и влиза в кабинета на Калугина.

Ще ви диктувам заповед. Пишете! Да се назначи за началник на отдел „Лека промишленост“ със заплата според щатното разписание. Директор — Калугина.

ВЕРОЧКА

Извинете, но не ми казахте кой да се назначи!

КАЛУГИНА

Така ли? (Бавно.) Анатолий Ефремович Новоселцев.

В учреждението влиза Новоселцев, отива направо в приемната. Верочка вече е там, пише на машина. Новоселцев влиза в кабинета на Калугина.

НОВОСЕЛЦЕВ

Ето ме и мен!

КАЛУГИНА (сухо)

Седнете, другарю Новоселцев!

НОВОСЕЛЦЕВ (объркан, сядда на ръба на стола)

Взех билети, само че не за театър, а за цирк. Обичате ли да ходите на цирк? Аз много обичам.

КАЛУГИНА

Другарю Новоселцев, искам да ви поздравя! Дълго подбирах подходяща кандидатура... Вие сте решителен, начетен, енергичен... (подчертано) предприемчив, и то много предприемчив. С две думи, вече подписах заповедта ви за началник-отдел.

НОВОСЕЛЦЕВ

Защо? Какво съм ви направил?

КАЛУГИНА

Отказвате ли се?

НОВОСЕЛЦЕВ (на жалено)

Какво е станало, докато ходих за билетите?

КАЛУГИНА

Станало е много по-рано. И аз съм възхитена от вашата изобретателност...

НОВОСЕЛЦЕВ (*съвсем нещастно*)
Нищо не съм изобретявал...

КАЛУГИНА (*вече няма сили да се сдържа*)
Не бъдете толкова скромен! Да ме свалите, за да ви назнача...

НОВОСЕЛЦЕВ (*убито*)

Знаех си аз, че ще свърши лошо. Нямах право да почна да ви ухажвам заради кариерата си. Но тогава не знаех, че ще се влюбя във вас! Не можете да си представите колко далеко бях от това!

Признанието му доубива Калугина.

КАЛУГИНА
Вие сте страшен човек, Новоселцев!

НОВОСЕЛЦЕВ
Аз?

КАЛУГИНА
Вие! Вие! Нищо не може да оправдае поведението ви. И според мен вие дори не разбирате, че сте постъпили отвратително.

НОВОСЕЛЦЕВ (*много тихо*)
Но аз имам смекчаващи вината обстоятелства — обичам ви...

КАЛУГИНА
Не ви вярвам!

НОВОСЕЛЦЕВ (*сеща се*)
Но вярвате на Самохвалов...

КАЛУГИНА
Вървете да работите! Имате нова, интересна работа. Ще ви трябват много сили. Нали желанието ви се изпълни.

НОВОСЕЛЦЕВ

Ами циркът?

КАЛУГИНА

Цирковете бяха дотук!

Самохвалов излиза от кабинета си, дава някакви документи на Верочка. Вижда новата заповед, прочита я и с усмивка излиза в коридора.

НОВОСЕЛЦЕВ (от вратата)

А може би...

КАЛУГИНА

Не.

НОВОСЕЛЦЕВ

Тогава се отказвам от длъжността, много скъпо ми излиза!

КАЛУГИНА

Пак лъжете!

НОВОСЕЛЦЕВ

Сега не ми е до лъжи.

КАЛУГИНА

Подобни нюанси вече не ме интересуват.

Новоселцев излиза в приемната, взима един лист от бюрото на Верочка, пише нещо.

ВЕРОЧКА (по телефона)

Альона, аз съм! Трябващо снощи да дойдеш у Наташка Егорова! Там едно момче свиреше на китара... страхотен беше!... После дойде да ме изпрати. Не, Сеня още се котира, аз го обичам. Но аз ли трябва да му направя предложение? Толкова е нерешителен, че току-виж, без да разбера, съм се омъжила за друг... (Затваря телефона.)

НОВОСЕЛЦЕВ (*на Верочка*)

Ако обичате... предайте на Людмила Прокофьевна молбата ми...

(*Излиза в коридора и буквально се сблъска със Самохвалов. Отминава, без да го поздрави.*)

САМОХВАЛОВ (*с неприятна усмивка*)

Зашо не ме поздравяваш, Толя?

НОВОСЕЛЦЕВ (*спира*)

Щом настоявате, добър ден, Юрий Григоревич!

САМОХВАЛОВ

Толя, трябва да се разберем.

НОВОСЕЛЦЕВ

Мисля, че всичко е съвсем ясно.

САМОХВАЛОВ

Ще ти кажа откровено, макар че не ми е леко, ти си свестен човек! Уважавам те! Заслужавах си го.

НОВОСЕЛЦЕВ (*иронично*)

Далеко ще стигнеш ты, Юра!

САМОХВАЛОВ

Не се подигравай! Дай си лапата! (*Подава му ръка.*)

НОВОСЕЛЦЕВ

Само за едно нещо се презирам — че съм много добър! (*Стиска ръката на Самохвалов.*)

САМОХВАЛОВ

И ти не си толкова прост, колкото изглеждаш. Възхищавам се от начина, по който стана началник-отдел!

НОВОСЕЛЦЕВ

Нали съм твой човек?

САМОХВАЛОВ

Беше до днес!

Новоселцев влиза в стаята си, а Самохвалов в кабинета си. Верочка отива при Калугина.

ВЕРОЧКА

Новоселцев подаде молба за напускане. (*Подава листа на Калугина.*)

През това време Олга Петровна разпитва Новоселцев.

ОЛГА ПЕТРОВНА

Наистина ли си решил да напуснеш?

НОВОСЕЛЦЕВ (явно лъже)

Разбиращ ли, намерих си друга работа... съвсем до нас... заплатата е по-голяма... И най-важното, работата е по-мащабна...

ОЛГА ПЕТРОВНА

Мислиш, че нищо не разбирам, нали? Напускаш заради нея!...

В кабинета на Калугина.

КАЛУГИНА (на Верочка)

Извикайте Новоселцев!

Верочка влиза в приемната, вдига телефона.

ВЕРОЧКА

Анатолий Ефремович, вика ви Людмила Прокофиевна!

Новоселцев върви по коридора, влиза в приемната, отваря вратата на кабинета.

КАЛУГИНА

Видях молбата ви, другарю Новоселцев! (*Къса я на парчета.*)

НОВОСЕЛЦЕВ (*прекосява кабинета, взима един лист от бюрото, вади от джоба си писалка и сяда да пише.*)

Ей сега ще я напиша пак!

КАЛУГИНА

Новата ви молба ще има същата участ.

НОВОСЕЛЦЕВ

Аз пък ще напиша трета!

КАЛУГИНА

И аз пак ще я скъсам!

НОВОСЕЛЦЕВ

Въпреки всичко напускам. Не искам и няма да работя с началник като вас!

КАЛУГИНА

Ще работите, другарю Новоселцев! Не ви освобождавам — вие сте незаменим работник!

НОВОСЕЛЦЕВ

В нашата страна няма незаменими хора. Ще си намерите друг, порядъчен, честен, никога да не лъже!

КАЛУГИНА

И вие ще си намерите някоя по-хубавка и по-млада началничка!

НОВОСЕЛЦЕВ (*кинва*)

Ще си намеря, разбира се! Сега това не е проблем!

КАЛУГИНА (*възмутено*)

Вие всеки път нахълтвате само за да ме оскърбите!

НОВОСЕЛЦЕВ

Изобщо не нахълтвам. Вие сте тази, която постоянно ме вика и не ме оставя да работя!

КАЛУГИНА

Махайте се тогава оттук, никой не ви държи насила!

НОВОСЕЛЦЕВ Напротив, точно насила. Лично вие, другарко Калугина! Не ми подписвате молбата. Не мога да си взема обходен лист.

КАЛУГИНА (стиска зъби)

Дайте молбата. Ще я подпиша!

Новоселцев пише.

Пишете, пишете! С удоволствие ще се отърва от вас!

НОВОСЕЛЦЕВ

Написах я вече! (*Дава ѝ молбата.*)

КАЛУГИНА

Надявам се, че няма да понесете материални загуби и ще използвате билетите за цирка.

НОВОСЕЛЦЕВ

Не се беспокойте, ще им взема парите двойно.

КАЛУГИНА (чете молбата)

Не е съставена правилно. Не посочвате причина за напускането си. Първата ревизия ще забележи, че съм освободила ценен служител без никакви основания! (*Къса молбата.*)

НОВОСЕЛЦЕВ (вбесен)

Много добре, обаче аз няма да отстъпя! (*Взима нов лист, пише.*)

КАЛУГИНА

Много бавно пишете! Омръзна ми да ви чакам! Знаете ли колко работа имам!?

НОВОСЕЛЦЕВ

Готов съм. (*Подава ѝ молбата.*)

КАЛУГИНА (*чете молбата и пребледнява*)

Значи напускате... защото... (*чете на глас*) „Директорът на нашето учреждение другарката Калугина е деребей!“

НОВОСЕЛЦЕВ

Точно така!

КАЛУГИНА (*тихо*)

Колко мил, възпитан, внимателен и сърдечен човек си ти!

НОВОСЕЛЦЕВ (*също тихо*)

Престани вече да ми се подиграваш.

КАЛУГИНА

Колко красиво и оригинално ухажваш! Ти си истински съвременен мъж!

НОВОСЕЛЦЕВ (*яростно*)

Как смееш да ме наричаш така!? (*Става, блъска стола.*)

Калугина също става и блъска другия стол. Гледат се гневно.

КАЛУГИНА

Колко си нежен и обаятелен!

НОВОСЕЛЦЕВ

Мислиш, че като си директорка, всичко ти е позволено, нали? Че можеш да тъпчеш и да нагрубяваш хората! Дропла!

Калугина, побесняла, изхвърчава иззад бюрото и се хвърля върху Новоселцев.

И се биеш на всичкото отгоре!

КАЛУГИНА

Никога няма да ти го прости! Мразя те! Ще те убия!

НОВОСЕЛЦЕВ

Няма да се оставя да ме биеш, няма да се оставя да ме убиваш!
(Целува я.)

Вратата се отваря и влиза Шура. Калугина и Новоселцев изплашени се отдръпват един от друг.

КАЛУГИНА (смутено)

Какво искате? Защо вечно влизате, без да чукате?

ШУРА (смаяна от видяното)

Събирам по една рубла! Ала Федосеевна родила.

НОВОСЕЛЦЕВ

Цените пак скачат! Когато роди Маша Селезньова, събирахте само по петдесет копейки!

ШУРА

Ама Федосеевна има близнаци! Дайте парите и се разпишете!

КАЛУГИНА (дава пари)

Другарю Новоселцев, хайде най-после вървете да ръководите отдела си!

НОВОСЕЛЦЕВ (дава пари)

Не мога да стана началник-отдел. Всички ще приказват, че издигаш мъжа си!

ШУРА (моментално схваща ситуацията)

Дайте ми по още петдесет копейки!

НОВОСЕЛЦЕВ

Те пък за какво?

ШУРА

За сватбен подарък от колектива!

КАЛУГИНА (*не се досеща веднага*)

На кого?

ШУРА

Как на кого? На вас двамата! Дайте ми пари и се разпишете!

Завеса.

1971

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на **Моята библиотека** и нейните всеотдайни помощници.

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.